

SLOVENSKI

Direktor: Rudi Janžura — Odgovorni urednik: Sergej Vošnjak — Tiska uskurna Slovenskega poročevalca — Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 5, telefon 55-22 do 55-26 — Uprava: Ljubljana, Čopova ul. 30/III, telefon 45-75 in 46-21 — Oglasi: Ljubljana, Kardeljeva ulica 5, telefon 33-96, za ljubljanske naročnike 24-63 za zunanje 33-32 — Poštni predal 23 — Tek. račun NB 601-90321-4 — Mesečna naročnina 140 din

Poročevallec

Odgovornost frontnih organizacij za sestavo bodočih ljudskih odborov

Glavni odbor in Izvršni odbor Osvobodilne fronte sta razpravljala v zvezi z volitvami v ljudske odbore tudi o nalogah osnovnih frontnih organizacij. Ocena položaja v teh organizacijah kaže, da je v letošnjem letu organizirano delo nekoliko popustilo in da imamo opravka z nekaterimi vaskimi, terenskimi in občinskimi odbori Osvobodilne fronte, ki zanemarjajo svoje dolžnosti. Napočeno bi bilo seveda na osnovi takih ugotovitev ocenjevati politično aktivnost in zavednost delovnih množic pri nas. Nikakor ne! V letošnjem letu smo imeli številne in presenetljive primere množičnih manifestacij, ki so pokazale iskreno privrženost ljudstva naši zunanji politiki in notranji socialistični graditvi naše domovine. Demonstracije za Trst, velike manifestacije v vseh predelih Slovenije ob priliki pohoda partizanskih patrol 22. julija, ustanovitve Zveze društev Svobode in mogočno ljudsko zborovanje v Trbovljah in kot vrhunec vsega edinstveni ljudski zbor v Toplicah ob desetletnici ustanovitve prvih slovenskih brigad — te in številne okrajne prireditve, ki so bile vse pomembnega političnega značaja, so nepobiten dokaz visoke politične zrelosti in enotnosti slovenskega ljudstva. Ta dejstva so jasna in dajejo za samo po sebi pozitivno sliko političnega življenja pri nas. Tu se ne bi spuščali v vprašanje, katere od naših organizacij imajo predvsem zasluge za te uspehe v letošnjem letu, čeprav je treba posebej poudariti aktivnost Zveze borcev in njenih organizacij. Potrebno pa je v tej zvezi ugotoviti, da je bil marsikje delež frontnih odborov kot političnega organa premajhen in da so opuščaj svoje konkretne dolžnosti zanašajoč se na to splošno politično aktivnost množic.

Ves dosedanj politični razvoj dokazuje, da je mogla Fronta izvršiti v našem javnem življenju tako pomembno vlogo zato, ker je nastopala kot organizirana politična skupnost slovenskega ljudstva, ki se je pod vodstvom svoje ustanoviteljice Komunistične partije ves čas z njo na čelu borila za skupni program. Ze med vojno in na prvem frontnem kongresu po osvoboditvi smo utrdili tak njen značaj. V povojnem času nas izkušnje učijo, da so organizacije Osvobodilne fronte uspešno izvršile svoje naloge tam, kjer so se utrdile in delale kot organizirane politične enote. Sedaj, ko se nahajamo pred eno najvažnejših nalog v povojnem času, da namreč uveljavljamo načela socialistične demokracije v organih naše ljudske oblasti, da s tem utrdimo osnove naše družbene in državne organizacije v smislu socializma, je jasno, da mora Osvobodilna fronta v steherni svoji enoti predstavljati organizirane in disciplinirane borce za uresničitev takega programa. Volitve v okrajne, mestne in občinske ljudske odbore vsekakor presegajo po svoji važnosti značaj lokalnih volitev, ker predstavljajo odločilni delež skupnih naporov za uveljavljanje socialističnih odnosov pri nas. Brezpogojno je potrebno zato aktivizirati steherno našo frontno organizacijo in ji naložiti neposredno odgovornost za bodoči sestav ljudskih odborov.

Predpis novega volilnega zakona, da se postavljajo kandidature za občinske, okrajne in mestne ljudske odbore na zborih volivcev, bistveno spreminja dosedanj položaj. Naše organizacije bodo morale izbojevati svojo zmagavo v odprtem političnem boju. S stvarnim delovnim programom in s kandidiranjem politično predranih, poštenih in sposobnih ljudi, bodo morale pred zbori volivcev upravičiti svojo vlogo, ki jo imajo v javnem življenju in s političnim prepričevanjem uveljaviti svoje stališče v korist naše skupne socialistične politike. Frontne organizacije na vasi morajo

imeti pred očmi dejstvo, da pomenijo občinski ljudski odbori v novem sistemu neprimerno pomembnejši (cinitelj) kot pa so bili prejšnji krajevni ljudski odbori. Decentralizacija državnih poslov, široka upravno-politična in gospodarska samouprava lokalnih organov dviguje pomen ljudskih odborov. Dejstvo, da prihajajo zbori protizvaljavcev v okrajne in mestne ljudske odbore kot sestavni del ljudske oblasti, postavlja naše okraje in mesta v neprimerno samostojnejši položaj. Od osebnega sestava bodočih ljudskih odborov bo odvisen položaj in razvoj posameznih upravno-teritorialnih enot. Nekaj je gotovo: delovno ljudstvo Jugoslavije na čelu s svojo Partijo ne bo zapustilo programa socialistične graditve, prav tako ne more Osvobodilna fronta, ki je ta program prevzela, kakor koli spreminjati svoje politične poti. Če bi prišli zaradi premajhnega četa odgovornosti posameznih frontnih organizacij ponekod v organe ljudske oblasti ljudje, ki niso pristasi socializma, potem more to škodovati predvsem le tem posameznim enotam. V naši socialistični skupnosti pa je politika posameznega občinskega odbora prav tako pomembna za celoto, kakor je pomembna za dotično občino samo. Zato bi bila neupravičena lahkostenost, če bi frontne organizacije kakor koli popustile v dolžnosti, da se kot organizirane politične skupnosti delovnega ljudstva na vasi in v mestih borijo za to, da v organih ljudske oblasti predstavljajo njihovo skupnost ljudi, ki so resnično pristasi naše občne politike in iskreni borci za socializem. Grešili bi tudi v tem, če bi se tolažili s prakso, ki je bila po sili prilik marsikje v začetni povojni dobi, ko so aktivisti naših političnih organizacij neposredno prevzemali oblastne, upravne in gospodarske naloge naše. Zakoniti predpisi in urejen način poslovanja organov ljudske oblasti in državne uprave že sam po sebi preprečuje tako možnost, ne glede na to, da so vodstva naših političnih organizacij že davno zavzela nasprotno stališče takih praks. Treba se je tedaj zavedati, da bodo imeli izvoljeni odbori pomembno in odločilno vlogo in da morajo biti zato sposobni izvrševati naloge tako v korist naši skupnosti kakor v neposredno korist socialističnega razvoja svojega območja.

Zaradi takega stališča in takih nalog, ki jih imajo frontne organizacije v zvezi z volitvami, so potrebni tudi konkretni organizacijski ukrepi. Ne gre tu le za dolžnosti vaskih, občinskih in okrajnih frontnih odborov, ampak gre predvsem za dolžnosti in pravice, ki jih imajo člani Osvobodilne fronte v njenih osnovnih organizacijah. Razume se, da bodo morali odbori poskrbeti za to, da se bodo prav povesod vršili množični sestanki Osvobodilne fronte, ne glede na to, če so njeni člani že posebej razpravljali o volitvah v množičnih organizacijah ali v društvi. Osvobodilna fronta kot organizirana politična skupnost ljudi v posameznem kraju mora kot celota zavzeti stališče do volitev v svojem kraju in to stališče konkretizirati v obliki programa in s svojimi kandidati, ki naj ta njen program v ljudskih odborih zastopajo. Posebej je treba opozoriti na to, da bi vaski in občinski odbori slabo opravili svojo nalogo, če bi vse kar je potrebno, sklenili v okviru svojega odbora in nato samo formalno prenesli te sklepe v podrtive množičnemu frontnemu sestanku. Ne! Dolžnost odbora je, pripraviti sestanek v vsakem pogledu, pripraviti predlog programa, s katerim naj fronta nastopa v zvezi z občinskimi in okrajnimi volitvami, razmisлити o kandidatih itd. Bistveno in najvažnejše pa je, da o vseh teh stvareh na demokratičen način odloči frontna organizacija kot celota, to se pravi, da na množičnem sestanku pretrese te in vse druge predloge, ki se iznesejo, ter o vseh vprašanjih, predvsem pa o programu samem in

o kandidatih zavzame svoje skupno stališče. Vsa, ki bi kakor koli omejevala demokratičnost razpravljanja na sestanku, ne bi grešili samo proti načelom demokratičnega političnega življenja v Fronti, ampak bi škodovali tudi prilikam in celotnemu razvoju v svojem kraju. So ljudje, ki hočejo izkoristiti člansko legitimacijo za namene, ki so nasprotni frontnemu programu. Glas takega človeka seveda ne more biti glas Fronte. Važno je, da takih primerov ne rešujemo za zaprtimi vrati, ampak da jih javno iznesemo in obravnavamo na odprtem sestanku vsega frontnega članstva. Javno razkriti sovražna hotenja, to je politično učinkovito, vsaka druga pot pelje k nasprotnim rezultatom, k občutku nesigurnosti med ljudmi in daje nasprotno možnost ribariti v kalnem.

Vsaka enota Osvobodilne fronte mora biti organizirana politična skupnost. V kolikor smo v zadnjem času v posameznih organizacijah pozabili na vprašanje discipline, si moramo sedaj, ko nas čaka ob volitvah v ljudske odbore važna in odgovorna naloga, to dolžnost priklicati v spomin. Ne moremo govoriti o enotnosti Osvobodilne fronte tam, kjer dajejo njene organizacije svojim članom svobodo v tem, ali v praksi izvršujejo njen program, ali mu nasprotujejo. Članstvo Osvobodilne fronte se potrjuje v tem — in to je edina prava legitimacija — da njeni člani povsod, kjer koli se udeležujejo, zastopajo njen program. Stališča in sklepe moramo prinašati na osnovi demokratične razprave, ko pa je stališče zavzeto, ko so sklepi sprejeti, je dolžnost članov Osvobodilne fronte, da jih povsod zastopajo in uveljavljajo. Člani so dolžni na zboru volivcev enotno zastopati program in enotno podpreti tiste kandidata, za katere so se sporazumeli. Napočno bi bilo razumeti našo frontno disciplino drakonsko in si pomagati z grožnjami in represalijami. Ne! Vsekakor pa moramo pozvati vse naše članstvo k politični disciplini, to se pravi: če si resnično pristasi Fronte in če so se stališča Fronte usvojila na demokratičen način, potem si dolžni aktivno podpreti naše skupne napore za zmagavo. Kdor pa s svojim drugačnim ravnanjem pokaže, da ni pristasi Fronte, da so njegovi nameni drugačni od naše skupne odločitve brezpogojno izgrajevati socializem pri nas, potem se je s takim svojim postopanjem sam izločil iz sredine Osvobodilne fronte. — Če se bodo frontne organizacije resno in s čutom odgovornosti pripravile za te volitve, uspeh ne more izostati.

Marijan Brecej

IZJAVA PREDSEDNIKA GOSPODARSKEGA SVETA VLADE FLRJ BORISA KIDRIČA O posledicah letošnje suše in ukrepih za odpravo teh posledic

Beograd, 23. okt. Predsednik Gospodarskega sveta vlade FLRJ Boris Kidrič je dal za naš tisk odgovore na vprašanja o posledicah letošnje suše in ukrepih za odpravo le-teh.

Vprašanje: Ali lahko danes ugotovimo vse posledice suše in njihov obseg?

Odgovor: Avgusta in septembra so naši širokovnjaki večkrat ocenili škodo zaradi suše. V prvi polovici avgusta je bila ta škoda, ocenjena na kakih 10 milijard dinarjev. Toda suša se je nadaljevala in poslednja ocenitev v mesecu septembru je pokazala, da znaša škoda nad 144 milijard dinarjev. Pridelek žita je zaradi suše manjši za približno 37% od povprečnega letnega pridelka. V primeri z letom 1951 se je pridelok pšenice in rži zmanjšal za več kot 25%, pridelok koruze za 64%, sladkorne pese za 75 odstotkov, krompirja za 38, fižola za 77 odstotkov itd. Če primerjamo letošnji pridelok z onim iz leta 1950, vidimo, da so posledice suše v tem letu hujše, kakor so bile leta 1930.

Zmanjšanje pridelka v kmetijstvu ugotovimo vsekakor aneti izredno škodljiv vpliv na živinski sklad, če ne bi storili usrežnih ukrepov za prehrano živine v tem letu. Zmanjšanje donosov kmetijskih pridelkov do vplivalo tudi na zmanjšanje tiste industrijske proizvodnje, za katero so kmetijski pridelki osnovne surovine.

Posebno hude posledice suše se bodo pokazale v naši zunanjetrgovinski oz. plačilni bilanci. V našem izvozu se bo znatno zmanjšal izvoz kmetijskih pridelkov v gospodarskem letu 1951-52, to se pravi v drugem polletju minulega leta in v prvem polletju t. l., smo izvozili kmetijskih pridelkov v vrednosti nad 39 milijard dinarjev. V istem razdobju smo uvozili pšenice in mase v vrednosti približno 143 milijarde dinarjev. Tako smo v tem razdobju z izvozom kmetijskih pridelkov dobili pozitivno razliko približno 24,7 milijard dinarjev. S tem je bil krit delno potrebo uvoza surovin, investicijske opreme in uvoza za narodno obrambo. V gospodarskem letu 1952-1953 bodo z zmanjšanjem donosa kmetijskih pridelkov znatno omejene izvozne možnosti in bo imel izvoz kmetijskih pridelkov vrednost največ 10 milijard dinarjev.

Da bi za zadovoljili nujne potrebe v prehrani prebivalstva, bo potrebno dati do prihodnje žetve velika sredstva za uvoz žita in mase. Naloga za stabilizacijo našega gospodarstva in uvedbo novega gospodarskega sistema so potemtakem dali ve-

likanske rezultate, ki so prišli do izraza zlasti v prvem polletju 1952. leta. Vse je kazalo, da bomo do konca leta 1952 in v letu 1953 utrjavali z isto naglico nadaljnji vzpon našega gospodarstva, da bomo hitro odpravili nesorazmerja v cenah, da bomo s povečanjem izvoza omogočili, da se bo naglo zmanjšal primanjkljaj v naši plačilni bilanci in izvajali našo gospodarsko grautev z lastnimi sredstvi. Toda letošnja suša bo za določen čas zavrla tempo razvoja našega gospodarstva, ustvarila še težave v plačilni bilanci in se bo morala odražati do določene mere v življenjski ravni prebivalstva.

Vse te posledice bodo samo začasne, če bo vse delovno ljudstvo ukrenilo vse kar je potrebno, da se te posledice odpravijo.

Vprašanje: Kakšne ukrepe je vlada doslej izdala in kakšne ukrepe še misli izdati, da bi omilila vpliv suše na življenjsko ravnanje?

Odgovor: Letošnja kmetijska proizvodnja ne more kriti potrebo v prehrani prebivalstva. Vsi naši naporu pa so bili usmerjeni v to, da se izognemo zmedri pri preskrbi prebivalstva z osnovnimi živil. Zato je bil prepovedan sleherni izvoz žita in masob. Sklenili smo pogodbe in že uvozili iz tujine precejšnje količine pšenice, glede ostalih živil, zlasti žita in mase, pa bo vlada FLRJ storila vse, da bodo ta pravocasnoma dobavljena. V tem položaju je važno ocauvati živinski sklad. Zato so bili izdani ukrepi za razdelitev nekaterih vrst živinske krme. Znizane so pristojbine za njen prevoz. Razen tega je prepovedan izvoz živinske krme. Dani so tudi posebni krediti za konserviranje mesa, da bi zagotovili potrebne količine mesa za prehrano prebivalstva v poznejšem razdobju.

Vprašanje: Kakšni so ukrepi, da bi se popravil položaj, ki je nastal v plačilni bilanci?

Odgovor: Ta položaj lahko delno popravimo s tem, da povečamo izvoz industrijskih izdelkov in nekaterih kmetijskih proizvodov, katerih na našem tržišču ne primanjkuje, n. pr. žive in mesa, dalje z zmanjšanjem uvoza surovin in investicijske opreme. Vsekakor pa zmanjšanje uvoza surovin omejuje možnosti za izkoriščanje zmogljivosti naše investicijske opreme na zadrževanje našo izgraditev. Toda če hočemo omiliti vpliv suše na življenjsko ravnanje, se moramo lotiti teh ukrepov. Prepovedan je uvoz industrijskih izdelkov, ki niso v seda-

nem položaju nujno potrebni naši državi n. pr. potniških avtomobilov, avtobusov, koles, posode itd. Potrošnja uvoznih izdelkov bomo morali zmanjšati na najnujnejše količine. Sleherni nepotrebni uvoz bi ustvaril še večje težave v naši plačilni bilanci. Pred sušo smo bili prepričani, da bomo lahko ustvarili pogoje za pocenitev industrijskega blaga. Vendar pa zaradi omejitve uvoza surovin in povečanega izvoza industrijskih izdelkov ne moremo za sedaj pričakovati nikakršnega zniževanja cen industrijskih izdelkov. Nasprotno, potrebni bodo naporu za ohranitev sedanjih cen.

S temi ukrepi in s omejitvijo, za katero smo prosili, je mogoče, čeprav le z velikimi napori, rešiti vprašanje naše plačilne bilance. Pomoc, ki jo dobiva naša država od ZDA, Velike Britanije in Francije, je bila namenjena uvozu surovin. Toda položaj, ki je nastal po suši, nas sili k temu, da uporabimo doberšen del te pomoči za uvoz živil, kar se bo negativno odražalo na izkoriščanju naših industrijskih zmogljivosti.

Vprašanje: Kako bodo v tem položaju spravljani v sklad kupni in blagovni fondji? Kako bomo preprečili naraščanje cen?

Odgovor: S prepovedjo izvoza in z uvozom živil lahko v precejšnji meri obvladamo izgubo blagovnih fondov. Tukaj so pomembne tudi določene rezerve gotovega blaga v našem gospodarstvu. Za ohranitev ravnovesja kupnih in blagovnih fondov in za stabilizacijo cen pa je potrebno izdati vrsto ukrepov, ki so jih zadnji čas proizvedli v Gospodarskem svetu, t. j. preprečenje dviga plačnega sklada, še bolj varčno izkoriščanje razpoložljivih deznih sredstev, večje nadzorstvo nad socialnimi dajatvami in podražitev najemnin.

Zadnji čas se je pokazala težnja, da narašča plačni sklad. Sistem kreditiranja podjetij se ni urejen in so se zato pojavile možnosti, da se bo povečal plačni sklad tudi takrat, kadar posamezna podjetja niso zaslužila svojega plačnega sklada. Da se to prepreči, je bil izdan predpis o obracunu dohodka gospodarskih podjetij in izplačilu zaslužkov na temelju ustvarjenega plačnega sklada. Potrebno bo tudi ostreje in progresivno obdavčenje presežka plačnega sklada. Če tega ukrepa ne bi uresničili, bi povzročili kupni fond priiskal na trg s kmetijskimi pridelki, kar bi povzročilo nadaljnji skok cen.

Naše socialne dajatve imajo zelo široko podlago. Pri tem so zelo pogosti pojavi nepravilnega izkoriščanja, ki jih je treba odpraviti s postrebnim nadzorstvom nad vsemi socialnimi dajatvami.

Da bi ohranili ravnovesje med blagovnimi in kupnimi fondji, je vlada sklenila povišati najemnine za 100%. Sedanja najemnina je razmeroma nizka in ne daje možnosti za redno vzdrževanje in popravila stanovanjskih ploslopj, niti ne stimulira nadaljnje graditve stanovanjskih ploslopj. S tem je čedalje bolj ogrožen naš stanovanjski sklad, ki je še vedno zelo reven. Nove najemnine bodo še vedno razmeroma nizke v primeri z drugimi cenami in ne bodo v celoti rešile vprašanja vzdrževanja in popravil stanovanjskih ploslopj, vendar pa bodo z

zmanjšanjem kupnih sredstev prispevale k omejitvi potrošnje in pomagale preprečiti dvig cen. Ideja izmed najvažnejših ukrepov v tem položaju je skrajno varčevanje z vsemi državnimi izdatki. Vsi državni organi in vse državne ustanove, razen tistih od države subvencionirane institucije, morajo omejiti svoje osebne in materialne izdatke na minimum ter odložiti tiste javne izdatke, ki niso nujno potrebni v tem letu. Vlada pričakuje v tem letu, da se bodo zmanjšali določeni proračunski izdatki za približno 25 milijard dinarjev.

Ni dvoma, da bodo naši delovni ljudje na vasi in v mestu, zavedajoč se sedanjih težav, v katerih je naše gospodarstvo zaradi suše, ki jo je povzročila suša, spoznali nujnost ukrepov in storili vse, da bomo te težave obvladali s čim manjšimi posledicami za naš nadaljnji gospodarski razvoj. Vsi naši naporu so usmerjeni v to, da se zagotovi prehrana prebivalstva in da se, četudi v zmanjšanem obsegu, zagotovi graditve osnovnih ključnih objektov, ki so bistveni za naš nadaljnji razvoj, in da se zagotovi najnujnejši izdatki za obrambo države. Izpolnitev teh temeljnih nalog zahteva, da se v sedanjem položaju odločimo t. j. temu, kar ni nujno potrebno, da računamo začasno na določeno zmanjševanje življenjske ravni in da odložimo manj važne gospodarske naloge, ki jih moramo izpolniti v rednem letu.

Škoda zaradi letošnje suše vsekakor ne bo zaustavila močnega vzpona navseh področjih našega gospodarstva, pač pa ga utegne samo začasno zavleči.

Gleichenberski sporazum danes parafiran

Dunaj, 24. okt. V avstrijskem zunanjem ministrstvu je bil danes parafiran gleichenberski sporazum o malem obsejnem prometu med Avstrijo in Jugoslavijo. V imenu avstrijske vlade je podpisal sporazum minister za zunanje zadeve dr. Karel Gruber, za Jugoslavijo pa jugoslovanski veleposlanik na Dunaju dr. Viktor Repnik. Uradno poročilo poudarja, da se bo sestala jugoslovansko-avstrijska mešana komisija, ki jo določa gleichenberski sporazum. 3. novembra v Mariboru. Komisija bo obravnavala vprašanje prvne posestve avstrijskih dvo-lastnikov ter bo obravnavala vsak primer posebej.

Prepoved upravnih sporov proti odločbam po zakonu o »Partizanski spomenici«

Beograd, 24. oktobra Prezidij Ljudske skupšč. FLRJ je izdal ukaz, ki onemogoča upravne spore proti odločbam, ki jih je izdal minister za narodno obrambo na temelju zakona o »Partizanski spomenici 1941.«

Nagrajenci na IV. tekmovalju mladih glasbenih umetnikov v Sarajevu

Sarajevo, 24. okt. Na IV. jugoslovanskem tekmovalju mladih glasbenih umetnikov, ki je bilo v Sarajevu od 20. do 23. oktobra, sta dobila dve prvi nagradi po 40.000 din Vanda Gerlovič, sopranistka iz Ljubljane, in Božidar Tumpelj fagotist iz Beograda. Drugo nagrado po 30.000 din sta dobila Miroslav Bačanović, baritonist iz Sarajeva, in Dragorin Marković, flavtist iz Beograda. Treto nagrado po 20.000 din so dobili Miroslav Jančić, basist iz Sarajeva, Cvetka Souček, mezzosopranistka iz Ljubljane, Boris Campa, flavtist iz Ljubljane, Milenko Stefanović, klarinetist iz Beograda, Marjan Bolfan, fagotist iz Beograda, in Sabina Skarlar, violinistka iz Ljubljane. Šest tekmovalcev je bilo pohvaljenih.

Na letošnjem tekmovalju je sodelovalo manj kandidatov kot na prejšnjem, umetniška kakovost udeležencev in vsega tekmovalja pa je bila boljša. Na prejšnjem tekmovalju prva nagrada sploh ni bila podeljena nobenemu.

Jutri zvečer bo v Domu JLA v Sarajevu zaključni koncert, na katerem bodo sodelovali nagrajenci in umetniki.

Veliko volilno zborovanje v Mariboru

V nedeljo 26. oktobra bo ob 10. dopoldne na Glavnem trgu v Mariboru veliko volilno zborovanje Osvobodilne fronte, na katerem bo govoril

predsednik vlade LRS Miha Marinko

Mariborčani in okoličani, člani Fronte, udeležite se v čim večjem številu tega manifestacijskega zborovanja!

II. redni letni občni zbor Cirilmetodijskega društva katoliških duhovnikov

V četrtek 23. oktobra je bil v Ljubljani II. redni letni občni zbor Cirilmetodijskega društva katoliških duhovnikov Slovenije, katerega se je poleg 119 de- legatov, ki zastopajo nad 550 slovenskih katoliških duhovnikov, udeležilo tudi okrog 140 poslancev katoliških, pravoslav- nih in muslimanskih stano- vniških združenj iz vseh repub- lik.

Zborovanje je začel predsednik Cirilmetodijskega društva Matija Medvedček, ki je pozdravil predstavnike ljudske oblasti, predvsem podpredsed- nika Prezidija Ljudske skupščine LRS Ivana Regenta, mi- nistra in predsednika Sveta za ljudsko zdravstvo in socialno skrbstvo dr. Jožeta Potrča, se- kretarja OF Slovenije Matijo Maležiča, predsednika MLO Ljubljane Jaka Avšiča, pred- sednika verske komisije LR Hrvatske msgr. Ritiga, pred- sednika verske komisije pri zvezi vladi FLRJ Dilpariča, zastopnike verskih komisij LR Srbije, Bosne in Hercegovine, Crne gore, Makedonije in Slo- venije, zastopnike stanovskih društev katoliške, pravoslavne in muslimanske veroizpovedi ter zastopnike zamejskih slo- venskih katoliških duhovnikov.

Po izvolitvi delovnega pred- sednika in raznih komisij je najprvo pozdravil zborovalce v imenu vlade LRS in OF Slove- nije podpredsednik Prezidija Ljudske skupščine LRS tov.

Ivan Regent, ki je med drugim zborovalcem dejal: "To, kar so naši narodi dosegli s svojo narodno osvobodilno borbo, je izredno veliko. Z nadaljnjim utrjevanjem teh pridobitev bomo te pridobitve na samo zagotovili, marveč jih tudi nenehno dalje razvijali, da bomo skupno gradili in ustvarili take razmere, v katerih bodo naši narodi lahko živeči srečno in samostojno."

Pri tem delu za srečnejše življenje lahko sodelujemo vsi ne glede na svetovni nazor. Vsa, do lahko ima svoje svetovno naziranje, a kljub temu lahko posveti svoje znanje in svoje moči v korist naše domovine in za srečo naših narodov. (Vihar- no pritrjevanje). Če boste tudi vi tako ravnali še naprej, sem globoko prepričan, da bomo ustvarili našim narodom resnično srečno in mirno življenje. V dobi obstoja vsega društva ste se lahko tudi sami prepričali, da niti vlada, niti naša vo- ditelji ne streme za tem, da bi hoteli spremeniti vaše svetovno naziranje ali vas hoteli odv- riniti od vaše vere. Prav zato pa vsi skupaj delajmo za to, da bodo pridobitve naše narodno osvobodilne borbe še bolj utrje- ne, da bomo te pridobitve še naprej razvijali, da bomo pri nas razvijali idejo najširše so- cialistične demokracije, da bo- mo zajemali vsem in vsakemu vse tiste svobode, ki so danes že mogoče. Razumljivo pa je, da takih svobodnih no-

remo dajati tistim, ki bi jih zlorabljali za rovanjenje proti naši državi. Prepričan sem, da ima naša država, kar se tega tiče v vašem društvu ljudi na svoji strani.

Nato so pozdravili zborovanje zastopniki katoliških, pravoslav- nih in muslimanskih duhovni- kov iz ostalih jugoslovanskih republik. V imenu Ljubljane je pozdravil zborovalce predsednik MLO Jaka Avšič, v imenu Rdečega križa Slovenije pa Jo- sip Jeras.

V svojih pozdravnih govorih so nekateri delegati iz drugih republik izrazili nekaj izredno zdravih in naprednih misli, ki dokazujejo, da se tudi tam bu- di veliko zanimanje za stanov- ska združenja duhovnikov, ne samo zaradi nekaterih koristi, ki jim jih vso prinašalo član- stvo v združenju (tako socialno zavarovanje in drugo), temveč tudi zaradi osnovnega pomena, ki ga ima in ga mora imeti združenje duhovnikov, — zdra- vno in resnično sodelovanje z ljudsko oblastjo. Tako je kano- nik Marko Tomašič iz Dubrov- nika dejal, da je že skrajni čas, da sežejo duhovniki v roke ljudski oblasti in začno z njo resnično sodelovati, splitski de- legat don Josip Kristofoli pa je izjavil, da vsa duhovščina split- ske škofije iskreno želi imeti svoje stanovsko društvo in se živo zanima za njegovo ustano- vitev.

(Nadaljevanje na 4. strani)

VII. ZASEDANJE GENERALNE SKUPŠČINE OZN

Razprava o Koreji ne obeta dosti

New York, 24. okt. (AFP, Reuter). Ko se je v sredo prvič sestal politični odbor pod predsedstvom Carlosa Muniza, so izvolili belgijskega delegata za podpredsednika, islamskega delegata pa za poročevalca, a ko je predsednik Muniz objavil dnevni red, ki ga je predlagalo tajništvo, je kot prvi nasprotoval poljski delegat, ki je ob podpori sovjetskega delegata zahteval prednost za svoj predlog, indonezijski delegat pa je v imenu azijsko-arabskega bloka zahteval, naj pride na prvo mesto dnevnega reda tuniško in maroško ter šele potem korejsko vprašanje. Pri glasovanju je odločil 51 glasov proti 5 glasovom držav sovjetskega bloka, da bo korejsko vprašanje obravnavano kot prvo. Z drugim glasovanjem 34 proti 20 glasovom pa je prišlo na drugo in tretje mesto vprašanje Tunisa in Maroka. Odbor je potem z velikom večino zavrnil predlog sovjetskega bloka, naj bi prišla poljska resolucija o Koreji in o sklenitvi pakta petih velisil na dnevni red kot prva točka. Poljski predlog so podprle samo države sovjetskega bloka.

Tudi posebni politični odbor je imel svojo prvo sejo ter do-

Odklonjeni novi predlogi sovjetskega bloka — Ameriška resolucija o Koreji — Izjava jugoslovanskega delegata

ločil za prvo točko dnevnega reda vprašanje arabskih beguncev. Iraški delegat je zahteval, naj bi bili pri tej razpravi prisotni tudi zastopniki arabskih beguncev. Predsednik posebnega političnega odbora Alexis Kyrou (delegat Grčije) je izjavil, da bodo to vprašanje proučevali z direktorjem agencije OZN za pomoč arabskim beguncem. Predstavniki azijsko-arabske skupine, ki se predvsem zavzemajo za razpravo o razmerah v Južnoafriški uniji, so zahtevali, naj pride kot druga točka na dnevni red razprava o ravnanju z Indijci v Južni Afriki ter vprašanje plemenskega zapostavljanja, kar je bilo na glasovanju tudi sprejeto, čeprav je ugovarjal južnoafriški delegat, ki je hotel vse to označiti kot notranjo zadevo južnoafriške države.

Na plenarni seji so razpravljali o skrajšanju zasedanja Generalne skupščine, ker je generalni tajnik OZN Trygve Lie v svoji spomenici poudarjal, da je zavlačevanje rednih zasedanj, do katerega je prišlo zaradi zamotanega postopka poslovanja, škodljivo ugledu skupščine. Predstavniki Norveške, Britanije, Izraela, ZDA in Avstralije so že na večerajšnji seji zahtevali, naj bodo govori posameznih delegatov omejeni in naj bi redno zasedanje Generalne skupščine trajalo največ 8 tednov.

Politični odbor je sprejel predlog delegata Tajske (Siama), naj bi povabili južnokorejskega predstavnika k razpravi o korejskem vprašanju. (Država Tajska, ki je monarhija, se je prej imenovala Prades Thai ali Muang Thai (dežela svobodnih), od maja 1949 pa je preimenovala v Tajsko in je bila takrat tudi sprejeta v članstvo OZN). Resolucija tajskega delegata je dobila pri glasovanju 54 glasov, 5 glasov je bilo proti, medtem ko se je jugoslovanski predstavnik vzdržal glasovanja. Zavrnil je bil sovjetski predlog, naj bi povabili tudi severnokorejskega predstavnika. Zoper ta predlog je bilo 38 glasov, zanj 11, 8 glasovnic pa je bilo praznih.

Ameriški zunanji minister Acheson je predložil političnemu odboru resolucijo o Koreji, ki predlaga, naj Generalna skupščina podpre stališče predstavnikov Združenega poveljstva na pogajanjih za premirje, od kitajske in severnokorejske vlade pa zahteva priznanje prostovoljne repatriacije vojnih ujetnikov ter konec sovražnosti.

Za splošno oziroma, v katerem so v političnem komiteju razpravljali o vprašanju, če naj povabijo zastopnika Južne in Severne Koreje k debati o korejskem vprašanju, se lahko reče, da se je precej ogrelo. Ni težko napovedati, kakšen položaj bo šele nastal, ko se bo začela razprava o Koreji. Vsa znamenja kažejo, da bodo o Koreji razpravljali v oziroma, ki ne obeta mnogo in da ni upanja za skorajšnji konec korejske vojne. Politični komitej se je izjavil za poziv zastopnika Južne Koreje, sovjetski predlog v pozivu Severne Koreje pa je bil zavrnjen. V obeh primerih se je jugoslovanska delegacija vzdržala glasovanja.

V obrazložitvi jugoslovanskega stališča je vodja jugoslovanske delegacije Veljko Vlahovič dejal,

Gostovanje švicarskega dirigenta
Beograd, 24. okt. V začetku novembra bo prišel na prvo gostovanje v Jugoslavijo švicarski dirigent in skladatelj Robert Denzler. Sestega novembra bo imel v Ljubljani koncert s simfoničnim orkestrom, 11. novembra pa bo dirigiral komorno orkester v Zagrebu. Robert Denzler se udeležuje kot umetnik že od leta 1912. Udeležil se je kot dirigent in skladatelj raznih mednarodnih »pernih in koncertnih festivalov«.

Alexis Kyrou, predsednik posebnega političnega odbora

stanju vojne na Koreji prihod delegacij južne in Severne Koreje ne bi prispeval k rešitvi tega vprašanja, zato se je jugoslovanska delegacija vzdržala glasovanja o obeh resolucijah.

Generalna skupščina OZN je dopoldne na kratki seji poslavila sedemletnico ustanovitve OZN. Vdova predsednika Roosevelta je prebrala ustanovno listino OZN, nato pa je govoril predsednik Generalne skupščine, ne Pearson. Delegati so z molkom počastili spomin padlih vojakov OZN na Koreji. Delegacije petih informbirojskih držav slavnostni seji niso prisostvovali.

Ameriški zunanji minister Acheson bo zvečer predložil pred političnim odborom ameriško resolucijo o Koreji. Po uradnih informacijah bo podal celotno zgodovino vojne v Koreji in pogajanj za premirje. Njegov govor bo verjetno trajal tri ure.

V enem mesecu 227 izgrediv ob jugoslovanskih mejah

Beograd, 24. okt. (Tanjug). V ministru za zunanje zadeve se je zvedelo, da so obojni organi Madžarske, Bolgarije, Romunije in Albanije zaradi sovražne politike svojih vlad proti Jugoslaviji samo septembra letos povzročili 227 izgrediv na jugoslovanskih mejah. Od teh so madžarski obojni organi zakrivila nad 140 izgrediv. Ministrstvo za zunanje zadeve FLRJ bo vložilo proti najnovejšim kršitvam jugoslovanske meje protest pri vladah omenjenih držav.

Priznana izpuščena vojna zločina

Bonn, 24. okt. Britanske vojaške oblasti so danes izpustile nemškega maršala Kesselringa. V neki bolnišnici v Bochumu je nato Kesselring sprejel novinarje in jim podal izjavo. Dejal je, da je ustanovitev nemške vojske v okviru Evropske obrambne skupnosti nemogoča, dokler zavezniške vojaške oblasti ne izpuste iz zaporov vseh bivših nemških vojakov, ki so bili obsojeni zaradi vojnih zločinov.

Italijanski parlament in senat sta sprejela protestne izjave proti izpustitvi maršala Kesselringa. Protestu so se pridružili zastopniki vseh strank razen neofašistov in monarhistov. V senatu so z enominutnim molkom počastili spomin žrtve nemške okupacije Italije. Tudi italijanska vlada je podala izjavo soglasja s protesti obeh zbornic. Kesselring je bil komandant nemške vojske v Italiji in je odgovoren za množične pokolje v Ardeantinskih jamah.

Jošida spet predsednik japonske vlade

Tokio, 24. okt. (Reuter). Japonski Spodnji dom je sinoči izvolil za predsednika vlade voditelja liberalcev Sigeru Jošido. Jošida je dobil 247 glasov, njegov najpomembnejši nasprotnik, vodja progresivne stranke Mamori Sigemitsu pa samo 88. Ostala dva kandidata za predsednika vlade sta bila desni socialisti Suzuki in levi socialist Kavakami, ki sta dobila precej manj glasov.

Med Jugoslavijo in Indijo je mnogo skupnega

Indijski veleposlanik v FLRJ izročil pooblastilna pisma — Medsebojno razumevanje se bo v prihodnosti še povečevalo v srečo in blaginjo obeh držav

Beograd, 24. oktobra. Predsednik Prezidija ljudske skupščine FLRJ dr. Ivan Ribar je sprejel danes ob 12 akreditivna pisma izrednega in pooblaščenega veleposlanika Republike Indije v FLRJ g. Binaya Ranjana Sena, ki je imel pri tej priložnosti naslednji govor: »Ekselencija! Nenavadno sem srečen, ker mi je dana izredna čast, da se enkrat izročim Vaši ekselenciji pismomaja kot veleposlanik Indije ter pozdrave in najboljše želje vlade in naroda moje države.

Od trenutka, ko je Indija pred nekaj več kot 5 leti dosegla svojo neodvisnost, so jo čakali težki in velikanski problemi gospodarske in politične narave. Reševanja teh problemov se je lotila hrabro in odločno. Hkrati je Indija napredovala v svojih naporih za politično in gosp. zboljšanje. Splošne volitve v novih pogojih, ki na-

pravljajo Indijo demokratično republiko in ki temelje na volilni pravici moških in žensk nad 21 let starosti, so dali dokaz za novo moč in novega duha, ki sta se pojavila v Indiji. Na gospodarskem področju zajema prvi petletni plan napore Indije, da bi izkoristila svoje gospodarske vire za dobro širokih množic svojega naroda.

Vaša država, ekselencija, je imela lastne probleme, za katerih rešitev ste zastavili vse vaše sile in vire. Mnogo skupnega je v političnem in gospodarskem oziru med našima dvema državama, kar nam pomaga, da razumemo in cenimo medsebojne probleme in težave. Mi v Indiji smo spoznali mnogo stvari, zaradi katerih občudujemo napredno in hrabro vodstvo vaše države.

Naše skupno mnenje je, da je za ohranitev miru na svetu bistveno, če bodo mogli naši dve državi in vse, ki so v podobnem položaju, v doglednem času nuditi svojim množicam boje in počneš življenja. Zato sta naši državi na področju mednarodnih odnosov in glede na naše lastno stališče osredotočili napore za ohranitev miru, ne da bi izgubili pogum zaradi razvoja dogodkov. Naše iskreno upanje je, da bo prispevek naših držav koristil stvari mednarodnega miru ter nam dal časa in možnosti, ki so potrebne za zboljšanje življenja naših narodov.

Francoski obrambni minister o fronti v Indokini

Pariz, 24. okt. Obrambni minister Plevin je govoril v parlamentu o položaju na fronti v Indokini. Dejal je, da je padeč oporišča Njalo in prodor francoskega obrambnega sistema okoli mesta sicer škodoval francoskemu prestižu, da pa nima velikega strateškega pomena in ne daje povoda za vznemirjenje. Uspeh sovražnikove ofenzive je pripisoval številni premoči sovražne vojske in dejstvu, da francosko letalstvo zaradi slabega vremena ni moglo stopiti v akcijo. Sovražna ofenziva se bo verjetno še nekaj časa nadaljevala. Francosko poveljstvo pa še ni uporabil svojih rezerv. Plevin je prosil zbornico za razumevanje, da vlada trenutno ne more dati nobenih podrobnejših podatkov o položaju na fronti.

Predsednik Prezidija FLRJ dr. Ivan Ribar je odgovoril takole: »Ekselencija! Ko sprejemam pisma, s katerimi Vas je Nj. ekselencija predsednik Re. publike Indije akreditiral pri Prezidiju ljudske skupščine FLRJ, mi je v posebno čast, da Vas lahko še enkrat pozdravim kot pooblaščenega in izrednega veleposlanika Indije v FLRJ.

Svobodoljubni narodi Jugoslavije s posebnim zanimanjem spremljajo napore večmilijonskega naroda in vlade Indije za rešitev velikanskih gospodarskih in političnih problemov ter za splošni dvig in napredek Vaše države. Težnja Indije in njen pomemben prispevek za ohranitev miru na svetu. V znamenju teh visokih idealov je nova Jugoslavija dajala vse svoje napore za krepitev načela enakopravnosti med vsemi narodi kot prvi pogoj za prijateljstvo in mednarodno sodelovanje. Srečen sem, da lahko ugotovim, da sta naši državi v miru na svetu ob več priložnostih dokazali svojo vdanost tem visokim človečanskim idealom in željo po medsebojnem razumevanju. Prepričan sem, da se bo to medsebojno razumevanje v prihodnosti še povečalo v srečo in blaginjo narodov naših držav.

Ko sprejemam vaša akreditivna pisma, ekselencija, vam zagotavljam, da boste pri povsemnem bivanju v naši državi našli v izpolnjevanju svojega odposlanstva popolno razumevanje in pomoč vlade FLRJ in tudi moje.

Veleposlanik Republike Indije Binay Ranjan Sen je imel v Indiji in v diplomatski službi več vplivnih položajev. Sen je bil v letu 1948 minister za kmetijstvo, v letu 1946 minister za prehrano ter od 1940 do 1943 sekretar bengalske vlade. V diplomatsko službo je stopil leta 1947, in si-

cer najprej kot pooblašteni minister veleposlanstva v Washingtonu. Nato je bil imenovan februarja 1950 za veleposlanika v Italiji in Jugoslaviji s sedežem v Rimu. Na tej dolžnosti je ostal do novembra 1951, ko je bil imenovan za veleposlanika v Washingtonu, odkoder je bil poslan na položaj veleposlanika v Jugoslaviji.

Sen je zastopal Indijo na mnogih mednarodnih forumih. Leta 1949 je bil zastopnik Indije v Varnostnem svetu OZN. Veleposlanik g. Sen je bil »ojen leta 1898, študiral pa je na univerzah v Kalkuti in Oxfordu.

VLADNA KRIZA V AVSTRIJI

Odstop avstrijske vlade v sredo zvečer ni nobeno presenečenje, ker ni bilo pač nobene drugega izhoda za čedalje večje nasprotje med predstavniki socialistične in ljudske stranke v vladi. Ljudska stranka (ÖVP-Oesterreichische Volkspartei) je sicer močnejša od socialistične stranke, a v zadnjem času so marsikateri dogodki, med njimi tudi nedavne volitve odbornikov in zaupnikov železničarske organizacije, dokazali, da ta premoči ni trajna in morda celo samo dozdnevna. Člani obeh taborov v vladi so se zavdali, da pojdejo prej ko slej narazen, in zato so se tudi nedavno pogodili za skrajšanje parlamentarne dobe ter predlagali, naj bodo nove volitve v Avstriji 26. aprila 1953. Med pogajanjimi so predstavniki ljudske stranke zahtevali, naj bi bile volitve že meseca februarja. To so morda zahtevali samo zato, da bi poudarjali svojo samozavest, in so potem radi pristali na poznejši datum.

Osnrednja točka spora med vladnimi zaveznicami je državni proračun za leto 1953. Ko so se začela pogajanja o sestavi proračuna, so socialisti predlagali, naj bi sestavili začasni proračun, medtem ko bi sestavo definitivnega proračuna prepustili novi vladi. Po ustavi bi moral biti proračun predložen parlamentu najpozneje do 22. oktobra. Spor med ministri ljudske in socialistične stranke pa se je tako zaostрил, da ne bi bilo mogoče izpolniti ustavnega dolžila. Novi finančni minister dr. Kamnitz je v soglasju z ministri ljudske stranke, kateri tudi sam pripada, zahteval, naj bo proračun sestavljen na podlagi realnih dohodkov in naj bi bil za približno 418 milijonov šillingov manjši od proračuna za l. 1952. Pri tem zmanjšanju je nove: finančni minister prikažati predvsem ministrstvo za promet ter ministrstvo za socialno politiko, ki sta v rokah socialistov. Socialistična ministra za promet in socialno politiko sta zahtevala skoraj 2 milijardi šillingov več, kot je predlagal finančni minister, kar pa so predstavniki ljudske stranke odklonili. Ministri ljudske stranke so imeli že v tork sejo, katere se je udeležil tudi predsednik stranke ing. Raab. Na tej seji so spoznali, da je odstoj vlada edini zločin. Brzojavno sta bila pozvana na Dunaj kancler ing. Figl, ki je bil na obisku na Holandskem, in podkancler dr. Schürer, ki je bil na kongresu socialistične internacionale.

Kancler in podkancler sta po svoji vrnitvi na Dunaj takoj obiskala predsednika republike dr. Körnerja ter ga obvestila o odstoj vlade. Verjetno je, da bo sestava nove vlde spet po vrstnem dosedanjemu kanclerju, ni pa upanja, da bi ta vlada mogla delati, če predstavniki ljudske stranke ne bodo ugodili najvažnejšim zahtevam socialistov. Kriza avstrijske vlade že dobro označuje agitacijska gesla pri volitvah novega parlamenta. Ljudska stranka bo med agitacijo predvsem poudarjala nujnost in koristi stabilizacije valute, medtem ko bodo socialisti očitali dosedanjim zaveznicom v vladi nesocialne naklepe, ki so dokazali z nameravano veliko omejitvijo proračuna za socialno politiko.

Iščejo italijanske otroke

Ko je socialni demokrat Cecherini med zunanje politično razpravo v italijanskem parlamentu izjavil, »da hočejo slovenski emigranti na Goriškem iztrgati iz italijanskih zavodov otroke italijanske narodnosti in skušajo prepričati starše, da bi bilo mnogo boljše, če bi svoje otroke poslali v slovenske zavode«, nam je bilo sicer jasno, kam s tem meri, toda nismo mogli misliti, da bodo tudi njegovi zlobni in lažnivci izjavi tako hitro sledili ukrepi proti benediškim Slovencem, katerim v Italiji nečesto priznajo slovenske narodnosti, ker ne govorijo slovenskega knjižnega jezika. Solske oblasti na Goriškem so se takoj spravile na lov za zapeljivimi »italijanskimi otroki« in so iz slovenske šole v ulici Croce izklicale osem učencev z izgovorom, da »znajo premalo slovenskega jezika«.

Verjetno je, da ti otroci res ne znajo dovolj slovenskega knjižnega jezika, saj so komaj prestopili solski prag in znajo le to, kar so jih naučili starši, govore v slovenskem benediškem narečju, ki so ga benediški Slovenci obranili do današnjih dni, čeprav že 80 let žive pod Italijo, ki jim nikdar ni dala sol v njihovem materinem jeziku. Toda, če je njihovo znanje slovenskega jezika pomanjkljivo, pa italijanske šole ne znajo in jih prav gotovo ni mogoče smatrati za »italijanske otroke«. Če bi bil poslanec Cecherini resnični socialist, bi moral vedeti, kako težko se otroci v benediški Sloveniji privadijo italijanskega jezika, o katerem nimajo pojma, ko prestopijo solski prag v svojih krajih, kjer nimajo slovenskih sol in kjer morajo za vsako u šoli izgovorjeno slovensko besedo plačevati globo. V pre mnogih italijanskih pokrajinah otroci, ko pridejo u šolo, ne razumejo italijanskega knjižnega jezika, toda doslej je nihče ni trdil, da zaradi tega niso Italijani, čeprav mnogi Italijani ne razumejo njihove govornice. Sam predsednik vlade De Gasperi, ki je brez dooma izobražen človek, na nekem zborovanju v Modeni ni razumel napisov o tamkajšnjem narečju. Pri benediških Slovencih pa iščejo dlako v jajcu, da bi oprali svojo sramotno iredentistično politiko in da bi se pred svetom opravičili, ker ne spoštujejo določb mirovne pogodbe in svoje ustave, v katerih je narodnim manjšinam zagotovljena enakopravnost.

SPOMENICA ODBORA ZA SLOVENSKO ŠOLSTVO

Slovincem ne dajo srednjih strokovnih šol

Angloameriška vojaška uprava v iredentističnimi propagandnimi gesli zavrača zahteve tržaških Slovincem

Trst, 24. oktobra (Tanjug): Slovenski častniki v Trstu so objavili davi pismo odbora za slovensko šolstvo zavezniški vojaški upravi in odgovor na zahtevo tega odbora, da se končno reši vprašanje slovenskega šolstva v Trstu.

Ze v začetku julija je odbor za slovensko šolstvo v Trstu poslal generalu Wintertonu, poveljniku cone »A«, spomenico, v kateri je zahteval sistemizacijo slovenskih osnovnih in srednjih šol, izenačenje učnega osebja v teh šolah z učnim osebjem italijanskih šol ter odprtitev srednjih strokovnih šol za tržaške Slovence.

V odgovoru na to spomenico poudarja zastopnik poveljnika cone »A«, da glede sistemizacije slovenskih šol in učnega osebja ne more storiti nič, ker bi to zahtevalo spremembo veljavnih zakonov, za kar ni pristojna zavezniška vojaška uprava. Glede srednjih strokovnih šol poudarja zastopnik poveljnika cone »A« v svojem odgovoru, naj se slovenski dijaki, ki si hočejo pridobiti srednje strokovno izobrazbo, vpšejo v italijanske strokovne šole, v katerih je pouk izredno dober in v katerih bodo imeli slovenski dijaki priložnost, naučiti se italijanskih tehničnih izrazov ter si s tem pridobiti tudi boljše možnost za zaposlitev.

Podpiranje slovenskih dijakov prepovedano

Trst, 24. okt. Predsedstvo cone je odbilo prošnjo Dijaške Matice, da bi smela med svojimi člani izvesti nabiralno akcijo za slovenske dijake v okviru srednjega našega dijakova. To dovoljenje je zahtevala od Dijaške Matice policija, čeprav gre le za nabiralno akcijo med člani in doslej ni bilo nikdar potrebno kakšno dovoljenje, čeprav je bila enaka akcija izvedena vsako leto. Odbor Dijaške Matice je zaradi odklonilnega odgovora predsedstva cone poslal generalu Wintertonu, poveljniku angloameriških čet protestno pismo, v katerem označuje prepoved nabiralne akcije kot diskriminacijo proti Slovincem in poudarja, da najrazličnejše italijanske organizacije lahko irražje nabiralne akcije, kada hočejo, ter poleg tega dobivajo tudi uradno denarno podporo.

mejlitev o blaži zaposlitvi mladine, ki ima diplome italijanskih šol zelo dobro znana v protislovenski propagandi tržaških iredentistov, ki izkoriščajo težak gospodarski položaj v Trstu, da bi čimbolj pritiskali na slovenske starše, ki so upravičeno zaskrbljeni za prihodnost svojih otrok. Priznati pravilnost takih trditve, je rečeno dalje v pismu, bi pomenilo odreči se narodnostnemu ponosu in časti ter se spriznati s potujčevalno delavnostjo italijanskih krogov v Trstu.

Na koncu odbor za slovensko šolstvo ponovno opisuje težak položaj učnega osebja v slovenskih šolah ter zahteva, da angloameriška vojaška uprava to vprašanje ponovno preučiti in končno zadosti upravičenim in tolikokrat poudarjenim zahtevam slovenskega prebivalstva v coni »A«.

Sprejem avstrijskih novinarjev

Beograd, 24. okt. Podpredsednik Prezidija ljudske skupščine FLRJ Moša Pijade je sprejel danes ob 10. uri delegacijo avstrijskih novinarjev. V enurnem razgovoru so se avstrijski novinarji predvsem zanimali za ustavne reforme v Jugoslaviji. Potem je sprejel avstrijske novinarje predsednik ljudskega odbora mesta Beograda Djurica Jojkić ter odgovarjal na njihova vprašanja o organizaciji ljudske oblasti, o zgodovini Beograda in o stanju gospodarstva. Člani delegacije so se vrnili v spominsko knjigo Beograda.

WOLFGANG LEONHARDT

Videz in resnica v Sovjetski zvezi

Ko je bilo gospodarsko in politično življenje že močno centralizirano, ko je centralni aparat silno narasel, je moralo politično življenje v sovjetski nujno ohrometi. Čedalje bolj so iniciativo od spočaj nadomestili s pritiskom od zgoraj. L. 1921 je Lenin priznal, da boljševiki niso znali »prepričati širokih ljudskih množic«. Na desetem partijskem kongresu (v marcu 1921) je opozarjal delegate: »Predvsem moramo prepričevati in šele potem uporabiti silo.« Ze prej pa je ugotovil, »da sojveti, ki bi morali biti po svojem programu upravni organi delovnih ljudi, v resnici organi upravljanja delovnih ljudi«. In dalje: »Se vedno nismo dosegli, da bi delovne množice sodelovale pri upravljanju.«

ČIR, KI GA NI MOGOČE OZDRAVITI

Boljševiki so napravili več ukrepov, da bi zavrlj birokracizem. Spomladi l. 1921 je Lenin predlagal, naj se »nekaterim članom vsruskega centralnega izvršilnega komitaja, članom kolegijskih in drugim tovarišem na visokih položajih poveri delo v kakem okrožju ali celo v podelžskem okraju«. Nekaj tednov kasneje je zahteval razširjenje »samostojnosti krajevni organov« in izjavil, da je »nujno potrebno, pritegniti krajevne

organe v vodstvo vsega krajevnega gospodarskega življenja«. Prav tako naj bi »pregledali, kako krajevni organi izvajajo zakone in odredbe centralnih oblasti«.

Končno je predlagal več nujnih upravnih ukrepov: redno sestajanje vsruskega centralnega izvršilnega komitaja, strožje zahteve sestavljalcem zakonskih predlogov, točno omejitve pristojnosti raznih instanc itd.

Bistveno sredstvo v boju proti birokracizmu je videl Lenin v vztrajnem, neutrudnem vzgojnem delu in je na to vedno znova opozarjal.

Nazori Lenina in njegovih prijateljev o pobijanju birokracizma so najjasneje razvidni iz zanimivega Leninovega pisma 16. marca 1921 M. Sokolovu, mlademu tovarišu, ki je bil v skrbeh zaradi naglega razširjanja birokracije in je Lenina povprašal po metodah boja proti birokracizmu. V svojem odgovoru Sokolovu je Lenin zapisal:

Spoštovani tovariši!

Prejel sem vaš načrt za referat 18. maja in ga prebral... Pišete: »Samostojnost množic je možna samo takrat, če uničimo in spravimo s sveta čir, ki se imenuje birokratska glavna uprava in centrala.«

Čeprav ne živim na deželi, poznam ta birokracizem in njegovo škodljivost. Motite se, ako menite, da je mogoče ta »čir« odpraviti z enim samim udarcem, »spraviti ga s sveta«.

To je zmotna. Preženemo lahko carja, pregnati je mogoče veleposestnike, strmoglavimo lahko kapitaliste. To smo tudi storili. Ne moremo pa v kmečki deželi »pregnati« birokracizma, ne moremo ga »spraviti s sveta«. Zmanjšamo ga lahko samo z počasnim, trdovratnim delom.

Vprašanje, kako »uničiti birokratski čir«, kakor pravite nekje v svojem pismu, je že nepravilno postavljeno. To se pravi, da vprašanja ne razumete. Takega čira ni mogoče odpraviti, lahko ga samo zadržimo.

Kirurgija je v tem primeru absurd, nemogoča zadeva; možno je le počasno zdravljenje, vse drugo pa je šarlatanstvo ali naivnost...

Boj proti birokracizmu v kmečki in popolnoma izčrpani deželi zahteva mnogo časa; ta boj moramo voditi trdovratno in ne smemo izgubiti poguma že pri prvih neuspehih.

»Odpraviti glavne uprave?« Nesmisel. Kaj pa boste postavili na njihovo mesto? Tegó ne veste. Ne odpraviti, temveč čistiti, zdraviti, zdraviti in čistiti, desetkrat in stokrat. In ne izgubiti poguma...

Stiskam vam roko in vas prosim, da se ne predajate »duhu malodušnosti«.

Lenin

Če danes gledamo na takratni razvoj, lahko ugotovimo, da je bil ta boj v bistvu naperjen le proti izrastkom birokracije, ne pa proti birokraciji sami. Ali naj bi se res omejili samo na upravne ukrepe in dolgotrajno vzgojno delo? Ali bi bilo res dovolj »zdraviti« centralne ustanove? Ali ni imel vendarle mladi tovariš Sokolov prav, ko je zahteval, da jih je treba odpraviti (vsaj postopno)? Nam, ki danes, po tridesetih letih, gledamo na to dobo, ni težko odgovoriti. Nedvomno bi bil razvoj v Sovjetski zvezi potekal drugače, če bi bili takrat uporabili podobne ukrepe, kakor jih poznamo iz najnovejšega razvoja Jugoslavije: zmanjšanje državne in gospodarske aparata, decentralizacija gospodarskega vodstva, izrečitev podržavljenih obratov izvoljenim delavskim zastopnikom, močra omejitve državnega vpliva v gospodarstvu.

Razgovor našega zagrebškega dopisnika z direktorjem Železarn v Sisku

Pred začetkom obratovanja tovarne brezšivnih cevi

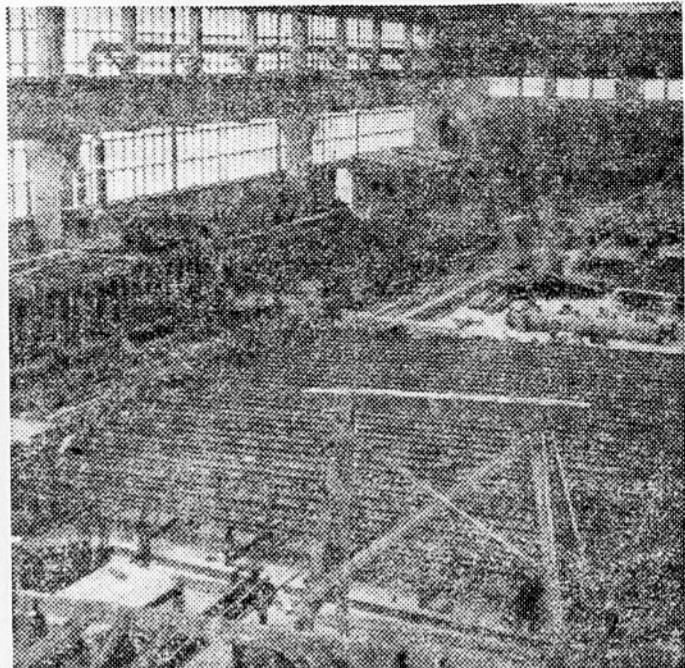
Najprej bo začela obratovati lahka proga. Izdelovati bodo cevi premera 12 do 112 cm

Na Dan republike, 29. novembra bo v Sisku začela obratovati lahka proga tovarne jeklenih brezšivnih (Manesmannovih) cevi. Ta tovarna je med največjih v Srednji Evropi. Razen tega bo na Dan republike začela obratovati tudi tovarna kisika, ki je največja v državi. Tu bodo proizvajali kisik tako za potrebe Železarn v Sisku, kakor tudi za vsa druga podjetja na Hrvaškem. Na področju metalurgije so binata v Sisku so v izgradnji še nova jeklarna, livarna, dalje srednja in težka proga v tovarni brezšivnih cevi ter termoelektrarna z zmogljivostjo 7500 kilovatov. Ti obrati bojo začeli obratovati za prihodnje leto, deloma pa leta 1945. Od leta 1953. naprej bo zasedala proizvodnja na področju metalurškega kombinata 150.000 ton surovega železa, 60.000 ton jeklenih brezšivnih cevi ter 5000 ton jeklenege liva.

sku, meri okrog 36.000 kvadratnih metrov. Brezšivne (Manesmannove) cevi se uporabljajo dandanes na naftnih poljih, za ograda gradbenih odrov, za sestavo konstrukcij ostrejših velikih tovarniških dvoran in zgradb, dalje za razne stroje, za motorna kolesa, kolesa in celo za pohištvo ter mnoge druge izdelke. V industriji kovinskih izdelkov si ne moremo zamisliti proizvodnje cele vrste preamotnih brez jeklenih brezšivnih cevi. Samo za naša naftna polja potrebujemo za poskusna vrtanja letno 8000 ton takih cevi, ki smo jih doslej nabavljali v

tujini. Poraba brezšivnih cevi je pravzaprav nekako merilo za tehnični napredek in stopnjo industrializacije v posamezni državi. V naši državi porabimo na primer na prebivalca letno nekaj nad pol kilograma brezšivnih cevi, v Italiji jih porabijo okrog 8 kg, v Angliji 30 kg, v ZDA celo 70 kg itd. Ze iz tega lahko ocenimo veliki pomen tovarne brezšivnih cevi v Sisku. Ko bomo tu dosegli letno proizvodnjo 60 milijonov kilogramov jeklenih brezšivnih cevi, bo pri nas letna poraba brezšivnih cevi na prebivalca najmanj osemkrat večja. Ta napredek v naši industrijski proizvodnji se bo odrazil med drugim tudi v višjem življenjskem standardu prebivalcev naše države.

Brezšivne cevi izpodirjajo neprenehoma materiale, ki so jih doslej uporabljali v industrijski proizvodnji. Njihova uporabnost je v resnici vsestranska. Ko bomo krili vse naše potrebe, bomo brezšivne jeklene cevi tudi izvažali. Da jih ne bi bilo mogoče izvoziti, se ni treba bati, ker so zelo iskan izdelek. Kakor je izjavil tov. Knežević, bodo v tovarni brezšivnih jeklenih cevi v Sisku storiili vse potrebno, da bomo izdelovali brezšivne cevi čim boljše kakovosti. Nekaj delavcev te tovarne je že dlje časa na praksi v raznih državah.

Montaža lahke proge v prvi dvorani tovarne brezšivnih cevi v Sisku

V razgovoru, ki ga je imel naš zagrebški dopisnik z direktorjem Železarn v Sisku tov. Kneževićem, je tov. direktor povedal med drugim tudi naslednje:

Nas kolektiv je skupaj z inozemskimi strokovnjaki, ki nam pomagajo, opravil v zadnjih mesecih toliko montažnih del,

da lahko rečem: Na Dan republike bo začela poizkusno obratovati lahka proga v tovarni brezšivnih cevi. Najprej bomo izdelovali brezšivne cevi premera 12 do 112 mm. Med poskusnim obratovanjem dela te velike valjarne brezšivnih cevi, ki je med največjih v Srednji Evropi, bomo preizkusili vse montirane naprave, tako da bomo lahko čimprej začeli s serijsko proizvodnjo. Naših prvih izdelkov ne bomo prodajali. Nekaj časa bo kolektiv delal zgolj zaradi tega, da bomo dosegli proizvodnjo kakovostnih jeklenih brezšivnih cevi. Brezšivne cevi slabe kakovosti bi bile lahko vzrok mnogim nesrečam.

Od 16 velikih dvoran tovarne brezšivnih cevi v Sisku jih je pod streho še 6. Površina, ki jo zavzema ta tovarna v sklopu metalurškega kombinata v Si-

Go spodarske vesti

Nova določila o francoskem izvozu. V Franciji so objavili, da francoski izvozniki lahko izvažajo brez posebnih dovoljenj med drugim tudi mast, kakao v prahu, superfosfate, umetna vlakna ter bombažno predivo. Za izvoz nekaterih predmetov in izdelkov, ki jih deloma naštevamo, pa so ponovno potrebna posebna izvozna dovoljenja. To so transmisijska jermena, stare vzmeti, železni in jekleni izdelki, stari stroji in naprave ter njihovi deli, kakor tudi vsi izdelki iz surovega železa.

Svedsko-poljski trgovinski sporazum podaljšan. Kakor javlja ministrstvo za zunanje zadeve Svedske, je deseterdajni trgovinski sporazum s Poljsko podaljšan od 1. marca prihodnjega leta. Za to sta se sporazumeli na posebnih pogajanjih, ki so trajala 4 tedne, svedska in poljska trgovinska delegacija. Veljavnost starega trgovinskega sporazuma med Svedsko in Poljsko bi potekala konec tega meseca. Za naslednje 4 mesece so izdelali nove izvozne in uvozne liste. Novi sporazum določa, da bo uvozila Svedska iz Poljske 825.000 ton premoga, in sicer po nižjih cenah, kakor so bile pred 1. septembrom t. l. Poljska je pristala, da bo Svedska plačevala v bodeče ta premog v svedskih kronah in ne v funtih šterlingih kakor doslej. Sprito plačilnih težkoj poljske zunanje trgovine ni bila določena nobena dodatna lista predmetov in izdelkov za uvoz iz Svedske.

Indija uvaža marmor. Indijska vlada je izdala uvozno odobrenje za uvoz marmorja iz držav, ki imajo šibkejšo valuto. Indija uvaža 1170 ton marmorja mesečno.

Italija uvaža krmo. Italijanski strokovnjaki za kmetijstvo in živinorejo smatrajo, da bodo morali sprito domačega primanjkljaja uvoziti nad 70.000 ton ovsna, nad 40.000 ton ječmena, nad 25.000 ton koruze ter okrog 100.000 ton oljnih pogač.

Trgovinski sporazum med Belgijo in Češkoslovaško. Med Belgijo in Češkoslovaško je bil podpisani novi enoletni trgovinski sporazum, ki bo veljal od 1. oktobra t. l. Obe državi sta uvažali predvsem les. Med drugim bo uvozila Belgija 15.000 kub. metrov mehkega rezaneza lesa in prav toliko jamskega lesa, Češkoslovaška pa bo uvažala les iz Belgijskega Konga, topolov les ter razne lesne industrijske izdelke.

Francoska proizvodnja jekla. In železa. V Franciji so septembra proizvedli 826.000 ton surovega železa, 933.000 ton jekla ter 679.000 ton valjanih izdelkov. Septembrska proizvodnja je bila le nekoliko manjša od rekordne proizvodnje francoske metalurgije letos v marcu. Tudi proizvodnja metalurgije v Sarški pokrajini je bila septembra večja kakor prejšnje mesece. Izdelali so 171.000 ton valjanih izdelkov, 211.000 ton surovega železa ter 239.000 ton jekla.

V mežiških rudnikih so že dvakrat delili dobiček

Ze prva delitev dobička v mežiških rudnikih v mesecu juliju je spodbudila ravenske železarje in člane drugih kolektivov k pogostemu razpravljanju, kako neki tam gospodarijo, saj so dotlej v večini podjetij spodnje Meziške doline komaj rinili naprej in uspeli šele v oktobru privrkat deliti nekaj presežkov plač. Izredno presekačeni pa so bili ljudje ob vesteh, da je do bil ob drugi delitvi plač mežiški rudar in topilec spet izplačilo v višini redne plače. Meziška dolina je polna različnih nasprotujočih si vesti o tem izrednih dogodkih v zgodovini rudarstva. Tudi na okrajni partijski konferenci v Slovenjem Gradcu so se okrog tega kreslala razna mnenja. Medtem ko so zastopali predstavniki ravenske železarnе stališče, da dobi-

ček, ustvarjen s prodajo deviz, ne more biti predmet delitve, so Mežičani trdili, da tudi ni bil. Resnica je le, da je po zgornji Meziški dolini s temi izplačili presežkov plač oromo narasla kupna moč prebivalstva — večini družin v dob-ro, poedincem pa tudi v zlo. To je negativno vplivalo tudi na ogromen dvig cen kmetijskim pridelkom v tem toku.

Kako je torej s presežkom dobičkov v mežiških rudnikih? Doslej je podjetje res izplačalo delavcem 26.935.238 dinarjev; privrkat 4.850.280 dinarjev, drugi, sedaj v oktobru pa 22.084.958 dinarjev. Povprečje na člana kolektiva znaša 14.565 din. Ustvarili so ga pa za 47.000.

Pridni mežiški rudarji so izredno povečali svojo delovno storilnost. Presežek plana znaša od januarja do konca sept. t. l. povprečno 14%, čeprav je namesto 2096 delavcev (lani) zaposlenih letos le povprečno 1859 delavcev in nameščencev. V jami, ki je glavni in najplivnejši obrat mežiških rudnikov, so učinki dela zelo narasli zaradi večje storilnosti posameznikov. Akordno nagrajevanje vzpodbuja delovno vna-mo. Pozna se tudi, da so zmanjšali režijske osebje. Pri materialnih stroških so v jamskih obratih pridelali 2—3%.

Ceprav so se začele s septembrom že težave na inozemskih tržiščih za prodajo svinca in svinčenih proizvodov, vendarle računajo, da bo ustvarjen v tem podjetju še ca. 10 do 12 milijonov presežka plačnega fonda, ki ga bodo uporabili tudi za investicije. Po knjigovodskem obračunu je dohodek mnogo večji glede na producirane, pa tudi prodane količine v osemih mesecih. Po prodajah znaša dohodek mežiških rudnikov ca. 697.000.000 din, glede na proizvodnjo pa ca 733.000.000 din, kar pomeni izvršitev družbenega plana s 106% oziroma 112%.

V tem času so izplačali kot zaslužek skupaj s presežki 159.548.687 din, po družbeni evidenci pa so dosegli 171.109.815 dinarjev, torej je izplačanosti za 11.561.128 din manj. Za znesek imajo še v rezervi. Na tolik finančni uspeh je brez dvoma res vplivala tudi prodaja — in to uspešna prodaja deviz, (45%), s katerimi so mežiški rudniki lahko razpolagali, medtem ko ravenska železarna devize kupuje in s svojimi proizvodi ne prodre čez domače meje. Mežiški rudniki imajo torej tudi veliko prirodno prednost in imajo za sedaj za svoj razmah res ugodne pogoje. Prav gotovo pa ni bila tudi brez pomena stalna borba za zmanjšanje materialnih stroškov, predvsem režijskih in proizvodnih. V topilnici so na primer pri mehanskih pečeh začeli uspešno mešati koks s premogom, število nameščencev so skrčili od 230 na 156. Tu in tam se sliši kritika, zakaj je bil dobiček razdeljen v toliki višini med kolektiv, obenem pa so pozabljali na komunalno skupnost, na kričeče potrebe samega kraja. Zato je o tem razpravljali tudi upravni odbor Meziških rudnikov in sklenil, da bodo prispevali iz dobička — 2.500.000 din za asfaltiranje ceste Polana—Mežica, iz dobička bodo nadalje dali za drobna komunalna dela občini Mežica 500.000 din, za bolnišnico v Slovenjem Gradcu 400.000 din. V Crni bodo zgradili vodovod itd. Iz fonda za prosto razpolaganje pa gradijo vrsto objektov družbenega standarda: stanovanjski blok v Mežici, stanovanjski blok v Mušeniku, Osojniku in Gorišnici. Zadruga so ustanovile v Ptujtu tudi delavnico, ki popravila vse kmetijske stroje.

porabil. Iz dobička gradijo sedaj rudarji tudi upravno splotje, do katerega niso prišli v dobi angleškega lastništva rudnikov niti takratni gospodarji. S tem bo spet sproščenih 12 družinskih stanovanj.

Do konca leta nameravajo ustvariti 20.000.000 din sklada za prosto razpolaganje, od česar bo dobil OLO v Slovenjem Gradcu 1.000.000 din, občinski ljudski odbor v Mežici in Prevaljah pa 5.600.000 din. Tako bo ostalo za investicijsko in komunalno dejavnost podjetja 13 milijonov 400.000 din.

Neobvezni perspektivni proizvodni plan za prihodnje leto vsebuje tudi delno zmanjšanje akumulacije in sicer na račun zvišane amortizacijske kvote na 550.000.000 din za nujno potrebna nadaljanja popravila obratov, modernizacijo topilnice in flotacije. Slednja je že nujno potrebna popravila, saj bi se le na ta način zmanjšalo število zastripcev, mogli pa bi zaposlili v teh obratih tudi 50—60 ljudi manj, ki bi jih potem lahko zaposlili v jami.

Ugodne prilike na zunanjem trgu, iznajdljivost in elastičnost komercialne mežiških rudnikov in v glavnem povečana pridnost mežiškega delavnega človeka tako v jami kakor v topilnici in drugih obratih so bili torej odločilni faktorji, da so prišli mežiški rudarji do tako lepih presežkov in delitve dobička.

Ugodne prilike na zunanjem trgu, iznajdljivost in elastičnost komercialne mežiških rudnikov in v glavnem povečana pridnost mežiškega delavnega človeka tako v jami kakor v topilnici in drugih obratih so bili torej odločilni faktorji, da so prišli mežiški rudarji do tako lepih presežkov in delitve dobička.

Ugodne prilike na zunanjem trgu, iznajdljivost in elastičnost komercialne mežiških rudnikov in v glavnem povečana pridnost mežiškega delavnega človeka tako v jami kakor v topilnici in drugih obratih so bili torej odločilni faktorji, da so prišli mežiški rudarji do tako lepih presežkov in delitve dobička.

Ugodne prilike na zunanjem trgu, iznajdljivost in elastičnost komercialne mežiških rudnikov in v glavnem povečana pridnost mežiškega delavnega človeka tako v jami kakor v topilnici in drugih obratih so bili torej odločilni faktorji, da so prišli mežiški rudarji do tako lepih presežkov in delitve dobička.

Steklarna Hrasnik zida stanovanjske hiše

Steklarna Hrasnik je na pobudo delavskega sveta tovarne izdelala vrsto ukrepov, da se proizvodnja čim bolj približa potrebam delavnega ljudstva. Samo v letošnjem letu je dala tovarna stekla v Hrasniku za široko potrošnjo nad 50 novih vzorcev, od tega veliko predmetov za prehranbeno industrijo. Patentne kozarce za vlaganje si prej težko dobil. Zaradi povpraševanja po teh kozarcih pa so začeli ta izdelek izdelovati v velikih količinah. Posebno pozornost pa je v letošnjem letu kolektiv posvetil kvaliteti izdelkov. Da so proizvodni hrasniške steklarne res kvalitetni, je dokaz tudi to, da je zaloga steklenih izdelkov v tovarni izpod normativna in da podjetje ne more pravezti nekaterih naročil za drobno embalažo.

Na zadnji seji je delavski svet razpravljal o znižanju cen raznih proizvodov. Tako so znižali cene valjčkom (cilindrom) za 16% ter še raznim drugim izdelkom. Delo celotnega kolektiva je bilo kronano s uspehom, saj je podjetje doseglo 100% izpolnjevala družbeno akumulacijo, oddalo pripadajoči odstotek za komunalne zadeve in si ustvarilo sklad za svobodno razpolaganje. Delavski svet je ugotovil na zadnji seji, da

je bilo ustvarjenega letos do avgusta meseca nad 9 milijonov dinarjev za svobodno razpolaganje. Iz tega zneska so nabavili kinoaparaturu za društvo Svoboda II, prav tako so dali za komunalne potrebe 15%, kar znaša 2.150.000 dinarjev. Ostali znesek pa je delavski svet sklenil uporabiti za gradnjo stanovanjskih hiš, ki jih že gradijo na prostoru za Savo in bodo do zime že pod streho. Iz presežnega dela sklada za plačanje pa financirajo popravilo starih stanovanjskih hiš.

Ze drugič bodo delavci dobili izplačilo iz presežka sklada za plače v višini 50% na mesečno plačo. Pravilen pa je tudi sklep, da tega deleža ne bodo dobili tisti, ki imajo veliko neupravičenih izostankov, ker se jim za vsak neupravičen izostanek od pripadajoče vsote odzruja 10%. Med vsemi člani kolektiva je le 21 takih, ki bodo prikrajšani, še od teh pa je večina takih, ki imajo samo po 2 do 3 izostanke. Lepe uspehe pa dosega kolektiv steklarne tudi na kulturno prosvetnem področju v okviru »Svobode«. Saj so že lepo izkazali godba in pevci. Prav tako je začel z delom pionirski pevski zbor. Kolektiv steklarne je na svoje uspehe lahko vse-kakor ponosen, saj je s temi uspehi najlepše pričakal VI. kongres KPJ.

V dveh letih so nakupile zadruge v ptujskem okraju precej strojev

V ptujskem okraju je 44 kmetijskih in 16 delovnih zadrug. Nekaj delovnih zadrug je sedaj v reorganizaciji, večina pa je že reorganiziranih. Upravni odbori zadrug si vztrajno prizadevajo, da bi opravljali vsa poljska dela strojno. Zato so ustanovili dosedaj 35 stojnih odsekov, ki imajo že precej strojev. Dejavnost teh odsekov se iz dneva v dan večja. Tako dela sedaj uspešno že 23 odsekov. Ti imajo 42 traktorjev z vsemi priključki in številnimi drugimi stroji. Leta 1950 so imele druge le 14 traktorjev, torej so jih nakupile v zadnjih dveh letih 28. Precej strojev imajo tudi delovne zadruge — od vseh jih ima največ zadruga v Sobotinih (5 traktorjev). Tudi za-

druge v Osojniku, Gorišnici in Trničah imajo močan strojni park.

Ceprav ima delovna zadruga v Osojniku že precej strojev, jih zadrugniki še vedno nakupujejo. Pred kratkim so kupili goseničarja za rigoljanje, traktor znamke »Unimog«, medvrstni kultivator in precej drugih strojev. Z njimi razširjajo osovinski zadrugniki plantažne nasade. Letos so zasadili s sadikami spet 9 ha novih površin. Tako se bo dvignila proizvodnja breskev še bolj. Ze letos pa so izvozili zadrugniki nad 12 vagonov breskev.

Pri Okrajni zadrugi zvezi v Ptujtu so organizirali zadrugniki rigolno ekipo, ki ima 2 goseni-

čarja, rigolni plug, planirno desko, vito itd. Ekipo bo obnavljala vinograde v Goričnem, Dežnem, Dravinjskem vrhu, Osojniku in Gorišnici. Zadruga so ustanovile v Ptujtu tudi delavnico, ki popravila vse kmetijske stroje.

Traktoristi, pozor!

Jože Horvat, traktorist državnega posestva v Rakičanu, je poslal našemu uredništvu pismo naslednje vsebine: Vse traktoriste, ki upravljajo s traktorji znamke »Unimog«, pozivam, da se priključijo tekmovanju, da se povežejo s komisijami na okrajnih zadrugnih zvezah, katere vodijo celotno medzadrugno tekmovanje.

2. kateri traktorist bo imel manj okvar na stroju,

3. kateri traktorist bo s strojem bolje upravljal.

Tiste tovariše, ki se bodo priključili tekmovanju, pozivam, da se povežejo s komisijami na okrajnih zadrugnih zvezah, katere vodijo celotno medzadrugno tekmovanje.

Nekaj misli ob izvolitvi novih organov socialnega zavarovanja

To nedeljo se zaključijo volitve v skupščine okrajnih in mestnih zavodov za socialno zavarovanje. Kmalu potem se bodo skupščine sestale ter prevzele vodstvo in usmerjanje službe socialnega zavarovanja in območja svojega zavoda. Izvolitve bodo iz svoje sredine izvolile odbore, ki bodo prevzeli neposredno vodstvo zavodov. Tako bodo neposredni interesi — zavarovanci sami po svojih izvoljenih delegatih prevzeli v svoje roke izvajanje socialnega zavarovanja.

Ne bom ponovno naglaševal in objasnjeval politične važnosti teh volitev, po katerih prevzamejo delovni ljudje od državnih organov neposredno upravljanje važnega sektorja socialno-politične dejavnosti. Tudi ne mislim na široko opisovati neposrednih nalog, ki čakajo novoizvoljene organe socialnega zavarovanja. Na kratko naj omenim le najnujnejše.

Najvažnejša naloga je uveljaviti bolj varčno in bolj smotno gospodarjenje s sredstvi socialnega zavarovanja v tem smislu, da se prepreči vsako nepotrebno trošenje ter izrabljanje teh sredstev tako, da se ta sredstva obrabijo za tiste, ki so do dajatev socialnega zavarovanja zares upravičeni. V ta namen bo treba prevesto izboljšati revizijo priznavanja dodatka za otroke, pokojnin in invalidnin. V zvezi s tem bo treba spopolniti nekatere sedanje socialno-zavarovalne predpise v smeri, da se prepreči razpisovanje sklada socialnega zavarovanja.

To pa naj se v glavnem ne doseže z zmanjšanjem pravic zavarovancev, temveč z uvedbo bolj smotrnih predpisov, ki naj predvsem izkjučijo možnost priznavanja dvojnih oziroma prekomernih dajatev. Dokončati bo treba prevodbo pokojnincev ter ugotoviti, v koliko posamezna določila Uredbe o določanju in o prevedbi pokojnin ne ustrezajo dejanskim razmeram. Izvršiti bo treba čimprej prenos pokojninske službe na okrajne zavode. Zaključiti vse delo v zvezi z izdajanjem delavskih knjižic ter se tem dokončno rešiti vprašanje dokumentacije delavnega staža zavarovancev. Ukrepati bo treba vse potrebno, da bodo v sklad socialnega zavarovanja vključeni tudi prispevki za tiste dejavnosti, ki sicer niso osnovane na delovnem razmerju, katerih izvrševalci pa v primeru delanemožnosti često po vsem upravitelju zabavajo prešerbo od socialnega zavarovanja (n. pr. hišno delo, razni svobodni poklici, uslužnostna dela, pogodbeno dela, provizijski posli itd.). Končno bo treba dati spodbudo za spopolnitev nekaterih sedanjih materialno-pravnih predpisov, da se zadostno zaščitijo nekatere doslej slabo zaščitene kategorije zavarovancev. Zato bo treba n. pr. rešiti vprašanje življenjske preskrbe starejših vdov, ki si ob smrti moža niso pridobile pravice do družinske (vdovske) pokojnine; ponovno razmotriti problem otroških dodatkov, ki v sedanji obliki ne ustrezajo doletu; urediti vprašanje skrajšane delavnega staža za težja in zdravju škodljiva dela. V organizacijskem pogledu pa bo treba

preprečiti in sprejeti statute novo-organiziranih zavodov.

Ze samo zgoraj navedene naloge kažejo, kako odgovorno bo delo zastopnikov zavarovancev, ki bodo izvoljeni v samoupravne organe socialnega zavarovanja.

Z uredbo o osnovanju zavodov za socialno zavarovanje ter uredbo o priznavanju in o prevedbi pokojnin je dana novim organom možnost, da tudi v socialnem zavarovanju uresničujejo določeno socialno politiko — seveda v okviru obstoječih zakonitih predpisov. Pred izdajanjem omenjenih uredb so socialno-zavarovalni predpisi dajali organom socialnega zavarovanja le malo možnosti, da vplivajo na samo izvajanje zavarovanja. Tako je bilo priznavanje nekaterih dajatev — oskrbine za čas bolezni (branarine), zdraviljenja v zdraviliščih, invalidnine ali invalidske pokojnine predvsem vezano na mnenje zdravnikov ali zdravniške komisije. Uprava socialnega zavarovanja je na osnovi zdravniškega mnenja, ki je bilo obvezno, morala samo še ugotoviti, če je podan potrebni delovni staž, ter nato izdati ustrezno odločbo. Po določilih novih uredb je sicer treba zdravniško mnenje uvaževati, ni pa več absolutno obvezno. Predstavljali zavarovancev bodo lahko upoštevali tudi druge okolnosti ter odločali v mejah zakona po svojem preudarku. Tako bo mogoče izvajanje socialnega zavarovanja še boljje vskladiu z današnjo družbeno stvarnostjo ter s pridobitvami Narodnoosvobodilne borbe in mu v večji meri vtisniti socialno-politični značaj socialnega zavarovanja. Socialna politika organov zavarovanja bo morala stremeti za tem, da se bo čim večja povsem nudila socialno šibkim zavarovancem, zlasti pa tistim, ki so bili še posebej prizadeti zaradi svoje napredne in razredne miselnosti ali zaradi sodelovanja v revolucionarnem in osvobodilnem gibanju. Prednost bo treba dajati tudi tistim delovnim ljudem, ki s svojim izrednim delom ali znanjem največ doprinašajo skupnosti.

Tako prevzemajo zastopniki zavarovancev z izvolitvijo veliko odgovornost in obveznost nasproti svojim volivcem, da bodo izvršili svoje delo res v interesu zavarovancev. Pri tem pa bodo seveda morali upoštevati tudi širši interese skupnosti, ki pa je v naši socialistični družbi lahko samo istoveten z interesi vsakega posameznika.

F. K.

O vinski proizvodnji krškega okraja

V četrtih številki »Slovenskega poročevalca« se je v članku pod gornjimi naslovom vrnila tiskovna napaka, ki bistveno moti pravi smisel. Pravilno se mora glagoliti: Če bi bili vsi vinogradi v polni rodni moči, bi samo krški okraj lahko zbral vsako leto nad 1000 (in ne 100) vagonov dobrega vina tako za notranji kakor za zunanji trg.

Vreme

Napoved za soboto 23. oktobra: Se nadalje pretežno oblačno vreme z manjšimi padavinami. Temperatura brez bistvenih sprememb.

Ob prvi sodbi sodišča trgovinske zbornice zaradi kršitve poslovne morale

Castno sodišče Trgovinske in gostinske zbornice v Mariboru je v ponedeljek 20. t. m. izreklo svojo prvo sodbo, ki kaže, da so naše zbornice že začele izpolnjevati svojo nalogo kot regulatorji poslovne morale na trgu. Odločba sodišča je tem pomembnejša, ker je v tem primeru organ gospodarskega samoupravljanja trgovine nastopil proti nezdravim pojavom in spekulantskim tendencam pri odkupu krompirja, ki je eden izmed najvažnejših predmetov prehrane prebivalstva.

Naloga trgovinskih zbornic v socialistični državi ni samo utrjevati samostojnost in pravice včlanjenih podjetij, marveč tudi povezovati njih individualne interese s splošnimi družbenimi interesi, kajti le tako lahko zbornica opravlja družbeno ekonomsko funkcijo. Ena izmed važnih nalog zbornice je, boriti se proti neljalni konkurenci, poslovni nemoralni in spekulantskim tendencam in se v tej borbi po potrebi posluževati tudi svojega sodišča časti. Izpolnjevanje te naloge postaja čedalje bolj potrebno, kajti z razvojem socialistične demokracije se omejuje poseganje državne uprave v gospodarstvo, ki naj se samo urejuje. Zato morajo zbornice vsa vprašanja obravnavati tudi z vidika življenjskih potreb delovnih ljudi.

Slaba letošnja letina narekuje odkupnih podjetij. Sklenili so, da ne bodo odkupovali krompirja po vsijih cenah, kakor so se takrat oblikovale na trgu, to je po 15 do 17 din franko vagon, skratka, da bodo držali normalne cene, kar je tudi v interesu odkupnih podjetij. Ker letos ni oblastveno določenih najvišjih odkupnih cen za krompir, je prav, da so zbornice po načelu samoupravljanja prevzele nalogo urejati to vprašanje glede na nastale okoliščine. Prav je tudi, da že v začetku svojega delovanja kažejo nepristransko strogost glede poslovne morale in odločnost preprečevati vse nezdrave pojave na prostem trgu.

Sklepov o odkupni ceni pa se nekatere podjetja niso držala in so kršila sprejeto obveznost, da si zagotovijo prednost pri odkupu, upoštevajoč pri tem samo svoj lastni interes. Med temi podjetji je bilo tudi mariborsko podjetje »Povrtnina«, ki je po omenjeni konferenci in Ljubljani na veliko odkupovalo krompir po 19 do 21 din, da si na škodo drugih podjetij zagotovi čim več blaga. Po prijavi trgovinske inšpekcije je Narodna banka blokirala račun tega podjetja, po prijavi trgovinske zbornice za okraj Slovenj Gradec in republiške trgovinske zbornice pa je o tej kršitvi razpravljalo castno sodišče Trgovinske in gostinske zbornice v Mariboru, ki je po javni ustni razpravi v prisotnosti kršitelja odločilo:

Trgovsko podjetje »Povrtnina« v Mariboru je krivo, da je v času med 8. in 13. oktobrom 1952 nakupilo na področju okrajev Maribor-okolica in Slovenj Gradec večjo količino krompirja po ceni 19 do 21 din desiravno in vedelo, da je bil na sestanku dne 6. oktobra 1952 v Trgovinski zbornici za Slovenj in interesu široke potrošnje sprejeta obveznost članov

vseh zbornic v Sloveniji, da ne bo noben član plačal za krompir višje cene kakor 17 din. S tem je podjetje kot član Trgovinske in gostinske zbornice v Mariboru kršilo poslovno moralo in se v smislu 39 člena statuta te zbornice kaznuje s stroгим javnim ukorom za objavo v časnikih »Slovenski poročevalec«, »Ljubljanski dnevnik« in »Večerni« na svoje stroške.

Obrazložitev odločbe navaja med drugim, da je 6. oktobra sklicala Trgovinska zbornica sestanek vseh podjetij v Sloveniji, ki odkupujejo krompir, z namenom, da se predstavniški podjetji dogovorijo, kako bodo v interesu vseh potrošnikov tega važnega predmeta prehrane preprečili dviganje cene. Sklenjeno je bilo, da od 17. oktobra dalje nobeno podjetje ne bo plačevalo kmetijskim zadrugam višje cene od 15 do 17 din za kg franko vagon in da ima prednost pri dobavi JLA: pogodbe, ki sta jih sklenili za JLA do 4. oktobra Agencija-Slovenija in Zadruga-agencija LRS in vsi člani zadrug, pa se smejo realizirati najkasneje od 15. do 17. oktobra t. l. Sestanku je prisostvoval tudi kršitelj po svojem pooblaščenku. Sklepe pa je sprejel tudi Gospodarski svet LRS. Navzile temu je kršitelj v času od 8. do 10. oktobra z vso nategno kupoval in odpremljal vagon krompirja s področja omenjenih okrajev in svoje centralno skladišče ter plačeval kmetijskim zadrugam krompir po 19 do 21 din, kar potrjuje kontrolni zapisnik mariborske trgovinske inšpekcije. Tako je bilo pripeljalih v centralno skladišče podjetja 384.500 kg krompirja; od te količine je bilo dobavljeno enotam JLA 164.000 kg ostalo pa je podjetje prodalo drugim podjetjem v državi po 23 din. Kršitelj se je izovarjal, da so ta krompir nakupile kmetijske zadruge, se pred konferenco po 18 in 20 din in se zaradi tega niso mogle prodati ob ceno. Teh trditve podjetje sicer ni dokazalo, pa tudi če bi jih dokazalo, bi z njimi ne moglo opravičiti kršitve poslovne morale in obveznosti, ki jo je sprejela zbornica. Tudi se je zavedala pomembnosti teh sklepov v interesu potrošnje in okolnosti da je mogoče le z doslednim izvajanjem doseči nameravani smoter. Ker večina krompirja, ki ga je JLA 164.000 kg sprejela dne 6. oktobra, so predstavniki podjetij v Sloveniji, se podjetje s svojim ravnanjem kršilo načelo poslovne morale socialističnega podjetja in je bilo krivo spoznati, da je krivo kršil.

Več politične aktivnosti

v pripravah na volitve

Volitve v ljudske odbore, ki so pred nami, niso nove samo zato, ker bomo izvolili nove odbore, temveč predvsem zato, ker bodo ti novi odbori dobili

Občinska partijska konferenca v Mostu na Soči

V Mostu na Soči je bila 19. oktobra občinska partijska konferenca. Na konferenci so razpravljali o uspehih, ki so jih pokazali nedavno odprti partijski sestanki in o njihovih pomankljivostih. Govorili so tudi o volitvah v ljudske odbore in svete proizvajalce. Posebno živahna je bila razprava o četrti davčni akciji. Sklenili so, da je naloga slehernega partijskega pooblaščenca, da je akcija za približno 12% višja od prejšnjih zato, ker so se zaradi suše dvignile cene nekaterim kmetijskim pridelkom.

V Litiji skrbno izbirajo kandidate

V četrti zvečer so se zbrali v dvorani združnega doma v Litiji odborniki Osvobodilne fronte in vseh ostalih množičnih organizacij in društev ter predsedniki delavskih svetov in upravnih odborov podjetij iz Litije in bližnje okolice. Temelelito so se pogovorili o bližnjih volitvah v občinske in okrajne ljudske odbore. Predsednik občine Blaž Svetina je v svoji uvodni besedi orisal tudi dosežane delo občine in naša najvažnejša gospodarska in politična vprašanja.

Predstavniki Fronte in ostalih množičnih organizacij so tudi že razpravljali o kandidatih za volitve. Vsakega kandidata so posebej pretresli. Izbrali so najboljše iz svoje sredine. Z vsemi, ki so bili predlagani, pa niso vsi soglasni. Tako so zastopniki 2. volilne enote Gradec-Zgornji Log odklonili, da bi prišel kmet V. na kandidatsko listo. Njihova utemeljitev je bila kratka, toda odločna: »Kmet V. je bil slab frontovec, ni plačeval članarine in je tudi sam izstopil iz naše organizacije. In takega človeka naj bi sedaj volili v občinski odbor? Nikdar! To je bila beseda večine predstavnikov Fronte. Tako so izbrali kandidata za kandidata, 27 jih bodo volili v občinski odbor, 52 pa so jih izbrali, poleg tega pa še 6 za okrajni ljudski odbor, izvoljeni pa bodo 3. Pogovorili so se

nove, širše in odgovornejše naloge. Toliko bolj važno se je za to na zborih volivcev podrobno pogovoriti o kandidatih in izbrati take, ki bodo te naloge res sposobni izvršiti. Pri politični aktivizaciji ljudi za to zbor mora prav Osvobodilna fronta odigrati najvažnejšo vlogo.

V Podmelcu in okoliških hribovskih vaseh pa Fronte ni čutili. Edino delovni kolektiv v Klavžah se je pred volitvami nekoliko razgibal. Ni nobenih množičnih sestankov niti zborov volivcev, na katerih bi se ljudje seznanili z novimi zakoni o ljudskih odborih. Prav tako ni nobenih kulturno-prosvetnih prireditev. Tisk prihaja v vasi neredno in malokdo je naročen na tednik, kaj šele na dnevnik. Tako se mnogo ljudi sploh ne ve, da so razpisane

tudi o tehnični izvedbi volitev. Občina bo razdeljena na 12 volilnih enot. Za vsako so predlagali tudi volilno komisijo. In tudi v te so izbrali dobre frontovce, saj smo lahko sišali, ko so izrekli predloge in utemeljitev za člane komisije, tudi mnogo takih: »Star partizan je in dober član Fronte, naj bo v komisiji!«

Pozno v noč je že bilo, ko so se predstavniki razhajali. Toda s tem sestankom se je delo Fronte sele začelo. V prihodnjih dneh bodo po vseh volilnih enotah imeli množične sestanke Fronte. Frontni odbori, ki so doslej spali (posebno še odbor v St. Juriju pri Litiji), imajo sedaj priložnost, da se zbirajo in zaživijo ter mobilizirajo svoje članstvo za volilno borbo za zmago liste Osvobodilne fronte na volitvah.

S 1. novembrom se začno zbori volivcev, na katerih bo morala Fronta nastopiti enotno kot množična politična organizacija, da bodo ti zbori potrdili kandidate, ki jih bo predlagala Fronta. Toda delo Fronte se bo nadaljevalo tudi še naprej. Fronta mora doseči, da bo vse ljudstvo okrog Litije govorilo o volitvah, o njenem volilnem programu in o ljudeh, ki jih je predlagala za kandidate. In to so bili najvažnejši sklepi, ki so jih sprejeli zastopniki množičnih organizacij litijske občine.

volitve. Nujno je, da se vaški odbori in občinski odbor Fronte zbudijo in čimprej sklicijo sestanke volivcev-frontovcev, da se pogovorijo o volilnem programu in določijo kandidate za bližnje volitve. Ni vseeno, kdo bo zastopal v ljudskem odboru delavca in kmeča, posebno sedaj ne, ko bodo imeli ljudski odbori vse odgovornejše in pomembnejše področje.

Na frontnih zborih pa bi se lahko ljudje iz Podmelca in okoliških vasi pogovorili tudi o drugih vprašanjih. Ker je občina precej obsežna, bo treba misliti na dobre in delovne vaske

Priprave na volitve v novomeškem okraju

V četrtak 23. oktobra je bila v Novem mestu druga redna seja okrajnega odbora Osvobodilne fronte, na kateri so razpravljali o političnih pripravah na volitve občinskih in okrajnega ljudskega odbora. Sprejele, tih je bilo tudi več sklepov za nadaljnje razširjeno politično in kulturno-izobraževalno delo Fronte na vasi.

V soboto dopoldne bo skupna konferenca vseh ljudskih poslancev novomeškega okraja in njihovih namestnikov, zvečer in v nedeljo dopoldne pa bodo po vsem okraju množična volilna zborovanja, na katerih bodo govorili ljudski poslanci. Tako bo ljudski poslanec novomeškega okraja tovarišica Vidica Tomšič govorila v nedeljo dopoldne 26. oktobra na veliki trgu v Novem mestu. Ljudski poslanec dr. Franc Hočevar bo imel volilno zborovanje v soboto zvečer 25. oktobra v Beli cerkvi, v nedeljo dopoldne pa v Skočjanu. Neko Silih, ljudski poslanec bo imel v soboto zvečer zborovanje v Straži, v nedeljo dopoldne pa v Dolenskih Toplicah. Na zborovanju v Trebelnem v soboto zvečer in na zborovanju v Mokronogju v nedeljo dopoldne bo prišel ljudski poslanec Franc Krese. Coban. Na Mirno v soboto zvečer in v Sentrupert v nedeljo dopoldne, kjer bodo prav tako zborovanja, bo prišel ljudski poslanec mirenske doline Nace Majcen. Ljudski poslanec in sekretar okrajnega komiteja KPS Jože Borštnar bo govoril v soboto zvečer na zborovanju na Veliki Loki in v nedeljo dopoldne na Vel. Gabru. Velika zbor.

obdore, ki bodo v pomoč občinskemu odboru, hkrati pa koristili vaščanom samim, da jim ne bo treba za vsako stvar hoditi v oddaljeni Most na Soči.

Tudi o splošnih kmetijskih zadrukah bi se morali pogovoriti. KZ v Kneži se po zadnji reorganizaciji počasi krepi. Ima samo 100 članov, kar je za tako velik okoliš odločno premalo. Kritizirati zadrugo znajo pač vsi, da pa bi jo s svojim pristopom podprli, mnogi v svoji kratkovidnosti nečesto slišati, Zadruga v Logaršah je morala n. pr. zapreti svojo poslovalnico, ker je bilo premalo članov.

V Šentjurju so se razgibali

Frontovci iz Šentjurja so se razgibali v pripravah na volitve. V sredo 21. oktobra so se zbrali na množičnem sestanku, na katerem so se pogovorili o uspehih Fronte v preteklem letu in si postavili svoj volilni program. Največji uspeh Fronte je zgraditev zadržnega doma. V njem bodo že 6. novembra vrteli prvi film. Denar za kinoprojektor so zbrali s prosjo. Volilnim delom, prostovoljnimi prispevki in prispevki posameznih podjetij. Slabše je do sedaj delala v Šentjurju mladinska organizacija. Sele pred dobrim tednom je bil po dolgem času prvi sestanek aktiva, na katerem so izvolili nov odbor. V razpravi o volitvah so dobro pretresli predloge za kandidate, katerih je bilo predlaganih 15, izvoljenih pa bo 6.

Umrl je književnik prof. dr. Anton Debeljak

Včeraj popoldne je prispela iz Lovrana v Ljubljano pretresljiva vest, da je je jutranjih urah umrl tamkaj profesor dr. Anton Debeljak. Pokojnikovo prijateljem in znanecem, ki so se zanimali za njegovo usodo, ta vest ni prišla nepričakovano, ker jim je bilo znano, da je že dlje časa težko bolan in da more priti zanj smrt samo kot rešitev neznoznega trpljenja.

S Tonetom Debeljakom je otrpnilo eno najljubših src. Bil je blag človek, najljubši, kar sem jih poznal. In poznal sem ga dolgo vrsto let, vse od študentskih dunajskih let od 1910 dalje. Tih in skromen človek, a vsaka ped na njem postojak. Kristalno čist značaj, ljubezniv, darežljiv, pošten, eden tistih, »ki hranijo v notranjosti svoj nakit«. Kot profesor in kot pisec neumorno delaven, po svojem obsežnem znanju naravnost polihistor.

Anton Debeljak se je rodil 25. oktobra 1887 v Segovi vasi na Dolenskem. Osnovno šolo je obiskoval v Loškem potoku in Novem mestu, kjer je končal gimnazijo. 1912 je absolvirati filozofsko fakulteto na Dunaju in se nato izpopolnjeval

filolog in erudit, žal, zatrl poeta v njem, da se je le poredko oglasil v vezani besedi. Zivljenjska pot tega samotnega popotnika ni bila lahka. Kot sin revnega kajzarja je bil že od vsega začetka prepuščen sam sebi. V neki svoji pesmi pravi: Moj mladi dan ni drugim bil enak, sem bil vodnik sem svoj — še drobno dete; tenak mi hleb, napoj je bil grenak; kedo mi bistrje je delil nasvete? In še v drugi pesmi pravi o sebi: V obraz poglej pa mi povej: Je-li en dan sijalo sveto sonce vanj, je-li en smeh cvetel na trpkih ustnah teh?

Vendar pa Tone Debeljak ni bil človek, ki bi veliko govoril o sebi, celo v svoji liriki ne. Bil je preveč možat, se pravi, prelahočuten in presrežljiv. Zato opeva naravo, jo slika z živimi, palečimi barvami, z izvrnimi prispodobami, in izvrtnem, čeprav nekoličan preobremenjenem jeziku, s katerim je nevdvomo obogatil novejšo slovensko literiko, dasi je bil še v marsičem pod neposrednim vplivom slov. moderne. Vendar pa je v svojih najboljših stvareh našel tudi krepak sodoben ton:

V soboto 25. t. m. ob 15. uri bo v Celju množično volilno zborovanje. Govoril bo član Politbira CK KPJ tov. FRANC LESKOSEK — LUKA

Pivka. Prestranek. Čerknica

V okviru meseca »Slovenskega poročevalca« bo predaval o notranje in zunanje-političnih problemih ter se pogovoril z bralci o »Slovenskem poročevalcu naš notranje-politični urednik Ljubo Bavcon v naslednjih krajih:

Pivka: v soboto, 25. t. m. ob 19; Prestranek: v soboto, 25. t. m. ob 20 in Čerknica: v nedeljo, 26. t. m. ob 9. uri dopoldan.

Vabimo prebivalce omenjenih krajev, da se predavanja v čim večjem številu udeležijo. — Uredništvo.

»SLOV. POROČEVALEC« MESEČNA NAROČNINA 140 DIN

II. redni letni občni zbor

Cirilmetodijskega društva katoliških duhovnikov

(Nadaljevanje s 1. stran)

»S tem pač ne delamo ničesar proti cerkvenim predpisom,« je dejal don Kristofoli in podčrtal potrebo sodelovanja z ljudsko oblastjo, od katerega bo imela cerkev samo korist. V zvezi z nameni visoke cerkvene duhovščine, ki jim je trn v peti možnost osebnega mišljenja, še bolj pa sožitje naših narodov, pa je dejal: »Nepravilno in velik nesmisel je postavljati barikade ljudski misli. Vsak človek ima pravico svobodnega mišljenja. Zločin pa je postavljati meje med bratska čustva naših narodov.« Zaključil je svoj pozdravni govor z obsodbo vsakogar, ki podpira gonjo proti Jugoslaviji.

Delegat iz Reke Ivan Maronič, ki je bil med vojno od Nemcev in Trstu obsojen na smrt z ustreljivostjo, nato pa pomiloščen in odpeljan v taborišče Augsburg zaradi aktivnega sodelovanja v narodnoosvobodilni borbi, je pravilno poudaril stremiljenje napredne duhovščine z besedami: »Notemo biti obsojeni in ožigosani od zgodovine kot izdajalci lastnega naroda.«

Poročilo o delu CMD je podal sekretar I. Zagar, ki je poudaril, da so po dveh letih dela in uspehov kljub nasprotovanju cerkvenih vrhov vrste napredne duhovščine narasle in šteje danes CMD 525 članov. Neznatno je število tistih, ki so izstopili iz društva, kar pa doživljajo, da je članstvo v društvu popolnoma prostovoljno. Izstopilo je vsega 8 članov. Nekateri pa so mislili, da bodo lahko odpravili CMD igrali dvoletno vlogo, zato so bili iz CMD izključeni; teh je bilo 7. Društvo je organizirano po okrajih, v okviru glavnega odbora pa poslujejo posebne komisije za posamezna vprašanja. Društvo budno zasleduje vsa politična vprašanja, daje pobude pokrajinskim odborom in usmerja članstvo v vseh akcijah in sodobnih problemih. Društvo ima svoje lastno glasilo »Nova pot«, ki je postalo vodnik stanovskih društev tudi

v drugih republikah. Tajnik društva Zagar je obirno poročal o raznih akcijah, ki jih je izvedlo društvo in ki dokumentirajo rodoljubnost in povezanost napredne duhovščine z ljudstvom in njegovo borbo za boljše in lepše življenje ter za mir in neodvisnost naše domovine. Podrobno je poročal tudi o akciji za socialno zavarovanje duhovnikov. Skofijski ordinariati niso pokazali razumevanja za to in le spričo širokogrudnosti in razumevanja ljudske oblasti je bilo tudi važno in pereče vprašanje ugodno rešeno. Ob odobravanju vseh zborovalcev je izrekel zahvalo ljudski oblasti, ki je društvu nudila vsestransko pomoč in podporo. Govorec o skofovski konferenci v Zagrebu je navedel, da je društvo poslalo konferenci obirno spomenico, v kateri je obrazložilo namen in cilj stanovskih društev, toda doslej na to spomenico še ni prejelo nobenega odgovora. Pač pa so slovenski škofje obvestili društvo, da ne bodo zavzemali več negativnega stališa do te duhovniške stanovske organizacije.

Ideološko politični referat je imel dekan teološke fakultete v Ljubljani dr. Stanko Čajnar. V svojih obirnih izjavah je poudaril, da morajo biti duhovniki povezani z ljudstvom in da ustanovitev nove Jugoslavije nikakor ni v nasprotju z njihovim gledanjem na svet in pravim sodobnim pojmovanjem duhovniškega poklica. Če bi bilo v vrhovih malo več dobrohotnosti, potem ne bi bilo treba ničesar dokazovati in z muko pojasnjevati, ker sodijo vse te dolžnosti, ki jih CMD nalaga svojim članom, v vrsto preprosti duhovniških nalog. Ker pa temu ni tako, smo morali ves čas vztrajno dokazovati svoje zvestobo in predanost in razlagati svoje poglede na nove čase. Jasno je, da je tako stališče cerkvenih krogov izzvalo nezupanje na strani države. Historične pravice so postale breme za cerkveno vodstvo in ovira resničnega krščanskega življenja. Zato je za duhovščino nujen umik na versko in etično področje. Resnica je, da nam na tem področju nihče ne krati pravic in svobode. Prava svoboda pa je odvisna od naše iskrene zavzetosti za našo domovino in njeno lepo bodočnost. Resnična izguba, ki jo je doživela cerkev v zadnjih 10 letih, je to, kar so zastopniki duhovniškega stanu ob zlorabi cerkve in vere hudega prizadejali. Druge stvari, ki jih smatrajo nekateri za izgubo, pa nimajo z vero in cerkvijo nobenega opravka. Tu je le pohlep po zunanji moči in vplivu. Domotožju po znanjem vplivu pa se pridružujejo še druge težave, ki jih povzročajo vodstvo cerkve. Cerkev je že po svoji tradiciji nenaklonjena naglim spremembam in računam z dolgimi dobitki. Zato je dolžnost duhovnikov in vernikov, da cerkvenemu vodstvu dopove jasno in odločno, da ni res to, kar trde o Jugoslaviji in da je končno treba vzpostaviti urejene odnose med cerkvijo in državo. Dokler pa se to ne zgodi, so predstavniki ljudske oblasti upravičeno v bojzani, da gre cerkvi predvsem za posvetno oblast. Ne odobrava vsega, kar se govori in piše o cerkveni politiki, povedal pa je, da je na duhovniški strani preveč občutljivosti in da ne prenesejo nobene kritike, niti v cerkveni politiki, ker mislijo, da je vse kar najvišje cerkveno vodstvo govori in zapove, verska direktiva. Cerkev je bila v prejšnjih stoletjih močno zapletena v državno in kulturno življenje in je posegala v celotno življenje. Zato postane razumljivo, da državna oblast sedaj ne spremlja s posebnim navdušenjem vseh cerkvenih direktiv. Tu ne gre za razglajanje verskih resnic, marveč za odloke in ukaze, ki hočejo obvarovati prejšnje prednosti. Verni ljudje morajo ohraniti tisto svobodo, ki je v skladu z njihovo vestjo, ter z možnostmi in posebnostmi njihove dežele in kulturnega razvoja. Zato mora biti tudi duhovnikom dana možnost diskusije ugovora in odklonitve. Te pravice se poslužuje CMD in s tem daje svoj prispevek k velikim in zamotanim naporom, ki se pojavljajo na tem ogromnem področju v korist pravega krščanstva že dolga stoletja.

Upoštevat pa je treba tudi to, da se morajo čisto osebne svobode v času velikih naporov za ureditev novega družbenega reda umakniti v ozadje. Kot državljani, ki hočejo biti zvesti svoji domovini, morajo duhovniki sodelovati z ljudsko oblastjo. Predvsem pa morajo duhovniki skrbeti za lepo etično življenje. Vse to, kar država uvaja, delavski sveti, reorganizacija ljudske oblasti itd., zatira in enokopravnost v mednarodnem življenju, v vsem tem je neka globoka etika, v tem so resnice, ki so tudi krščanske resnice. Če se bodo potrudili, da bomo prišli vsem tem resnicam do dna, in jih povežali s

svojim verskim in etičnim nazorom in vzorom, potem bo naše sodelovanje pri graditvi socializma obrodilo dobre sadove. Dosedanje delo je odstranilo mnogo nesporazumov in predsodkov ter je dokazalo, da smo zvesti katoličani, pa hkrati tudi dobri Slovenci in navdušeni Jugoslovani.

V popoldanskem delu občnega zbora je bila na vrsti diskusija o obeh glavnih referatih. Prvi je govoril Jozef Vovk, delegat kranjskega okraja, o zvestobi cerkvi in zvestobi ljudstvu. Med drugim je dejal, da je odvedel dokazovati, da so patriotični duhovniki ohranili svoj zvestobo do cerkve, saj so se kot člani CMD vsa zadnja leta pridrževali za sporazum s svojo cerkveno hierarhijo in so se ta pogajanja vlekle kakor v Paru. Mun Jomu vse do zdaj, ko so se končno sporazumeli in so slovenski ordinariji priznali, da ni v društvih pravilnih nič spaktakljivega in se končno sprizajznilo tudi s tisto točko, ki govori o tem, da duhovniki-clani CMD priznavajo pridobitve narodno-osvobodilne borbe.

Delegat Lojze Kurent iz Krškega je našel vprašanje, zakaj je mesto vsakega patriotičnega duhovnika v CMD in ugotavljal, da sta med našo duhovščino dva lika duhovnika — lik člana CMD in onega drugega, ki neče ničesar slišati o organizaciji. Patriotični duhovnik je ponosen na svoje društvo in je dober duhovnik. Kot ta! mora biti v vsakem pogledu vzor vsem drugim duhovnikom. Vse, da je svobodni državljan v svobodni domovini, ki je bila v zadnji vojni osvobodena s potoki krvi. Prav zato jo iskreno ljubi, zaradi te ljubezni se zaveda svojih državljanjskih dolžnosti. Zanima se za njeno zunanjo in notranjo politiko in se iskreno veseli uspehov naših delovnih ljudi. Ponosen je na rast in razvoj svoje države in na njen ugled v svetu. Tak duhovnik živo sodeluje v svojem društvu.

Drugi lik duhovnika pa je moreč in zagrenjen. Nič ga ne veseli in tudi svojih duhovniških dolžnosti za ta način ne more v redu opravljati. Ne bere nič in tako ne more imeti jasnega pogleda na našo novo družbeno stvarnost. Zanima se bolj za emigrantske novice iz mrčnih kanalov, kako bo jutri ali jutrišnjem vse drugače. Tako živi ta nesrečen v jalo-vnem upanju na spremembo iz dneva v dan. V ljudski oblasti gleda sovražno in se na ta način kot državljan pregrešuje proti zakonom in se na ta način še bolj pogreza v odtujenost in samoto.

Zato je mesto vsakega patriotičnega duhovnika v CMD, ki bo še nadalje iskreno sodelovalo z oblastjo in Fronto.

Duhovnik Mihael Črn je v svojem govoru med drugim poudaril, da naj se vprašanje CMD rešuje v naši državi in da ne bomo dovolili, da bodo o njem razpravljali izven naše države, najmanj tisti, ki so izdali naše ljudstvo in ga zapustili v najtežjem trenutku in zdaj v emigraciji kujejo zarote proti naši državi. Ti duhovniki sploh nimajo nikake pravice razpravljati o vlogi in pomenu CMD.

Franc Smon, ki je član Glavnega odbora CMD, je poudaril, da so napredni duhovniki zavrgli staro nepravilno politiko in osvojili novo, pravilnejšo, politiko sporazuma in sodelovanja z ljudsko oblastjo. Zatrtil je, da se bodo aktivno vključili v boj za socializem in budno čuvali skupno z našim ljudstvom pridobitve naše narodno-osvobodilne »orbe«.

Pleterski opat dr. Edgar Leopold je govoril o emigraciji. V kratkih besedah je orisal vlogo protiljudske duhovščine med zadnjo vojno, vlogo škofa Ruzmana in njegove »katoliške akcije«, ki je zastrupljala mlade ljudi. Govoril je o razdiralnem delu duhovščine v emigraciji, ki zavestno rovari proti naši državi in zlonameroma napadno seznanja svet o današnjem položaju v Jugoslaviji, pridiga o preživetju vere in razglašala za svetnike tiste, ki so si umazali roke s krvjo lastnega naroda, ali pa padli v boju, ko so zgrabili za orožje proti lastnemu narodu. »Nič ne bil ubit zaradi verskega prepričanja, temveč zaradi tega, ker se je udinjal okupatorju, je naglasil pleterski opat, ki je govoril o tistih, ki jih je ljudstvo plačalo za njihovo izdajalsko delo. Danes grozi emigrantska duhovščina članom CMD iz tujine na vse načine. Toda napredni duhovniki se takih groženj ne bojijo.

Na ta ali podoben način so izmenjali svoje misli tudi vsi naslednji govorniki. Bilo je premalo časa, da bi mogli priti na vrsto vsi, ki so prosili za besedo. Po končani razpravi se bile med drugim tudi volitve, ki so izzvenele v močno žurno stalinu odboru in ga iznova potrdile, daje sklepi in resolucije ter pozdravne brzojavke, ki so jih poslali maršalu Titu. Mihi Marinku, izvršnemu odboru OF in Društvu za Združene narode v Ljubljani.

Nov pravilnik o vozniških motornih vozilih in zamenjava voznških knjižic

Z 11. majem 1952 je bila razveljavljena uredba o voznških motornih vozilih iz leta 1947, istega dne pa je stopil v veljavo nov pravilnik o voznških motornih vozilih. Ta pravilnik prinaša nekateri novosti, ki zadevajo poklicne voznike in voznike amatere.

Po navedenem pravilniku so razdeljena motorna vozila v kategorije A, B, C, D in E.

V kategorijo A spadajo motorne kolesa s prikolico ali brez nje in avtomobili na tri kolesa, ki ne tehtajo več kot 400 kg.

V kategorijo B spadajo potniški avtomobili z največ 9 sedeži s sedežem za soferja tovrstni avtomobili in traktorji s prikolico, ki so namenjeni za prevoz tovora, katerih nosilnost ne presega 3.000 kg. Avtomobili te kategorije imajo lahko eno prikolico, ki ni težja od 750 kg.

V kategorijo C spadajo vse vrste avtomobilov za prevoz tovora brez prikolice. Ti avtomobili lahko imajo prikolico, ki ni težja od 750 kg.

V kategorijo D spadajo vse vrste avtomobilov za prevoz potnikov ali s prikolico, ki niso težje kot 750 kg.

V kategorijo E spadajo prikolice teže kot 750 kg z motornimi vozili, ki spadajo v katerikoli od kategorij A, B, C ali D. Upravičeno vožnje take prikolice je omejena v vozniški dovolilnici z BE ali CE ali DE. E kategorija velja samostojna.

Poklicni vozniki lahko dobi vozniško dovoljenje za eno ali več prej navedenih kategorij. Voznik amater lahko dobi vozniško dovoljenje samo za motorna vozila A, B, C, D ali E. Voznik amater, ki je voznik avtomobila iz B kategorije, lahko dobi vozniško dovoljenje za prevoz tovora, katerih nosilnost ne presega 1.500 kilogramov. Vozniki amatere ne smejo voziti motornih vozil, ki so namenjena za javni prevoz potnikov in tovora.

lastnoročno. O uspešno opravljeno izpiti izjemne kandidata, potrdilo, katero priloži prosnji za voznško dovoljenje.

Na osnovi pravilnika o voznških motornih vozilih bodo zamenjali oddelki (uprave) za notranje zadeve države in za zamenjavo voznških knjižic, ustanove ali družbene organizacije, pri katerih so vozniki v službi, oziroma pri katerih so polagali strokovni izpiti. Ta potrdila morajo biti taksirana z dan 130.— po tar. št. 1 in 7 ZOT.

Po 30. novembru 1952 se voznške knjižice ne bodo več zamenjvale razen v upravičenih primerih. Zato naj vložijo vozniki prošnje za zamenjavo v času, ki bo določen za posamezna okrajna (mesta). Dosedanje voznške knjižice s taloni prenehajo veljati 31. decembra 1952.

Voznik mora imeti voznško dovoljenje pri sebi kadar vozi motorno vozilo v javnem cestnem prometu in jo mora pokazati na zahtevo uslužbenca LM ali uslužbenca, ki nadzoruje javni cestni promet.

V soboto 25. t. m. ob 15. uri bo v Celju množično volilno zborovanje. Govoril bo član Politbira CK KPJ tov. FRANC LESKOSEK — LUKA

Voznik mora imeti voznško dovoljenje pri sebi kadar vozi motorno vozilo v javnem cestnem prometu in jo mora pokazati na zahtevo uslužbenca LM ali uslužbenca, ki nadzoruje javni cestni promet.

Poklicnemu vozniku se lahko odkloni izdaja novega voznškega dovoljenja, če se ugotovi, da mu vožnja motornega vozila ni glavni poklic. Tak voznik pa lahko dobi voznško dovoljenje za voznika amatere, če to zahteva in če izpolnjuje pogoje iz tega pravilnika.

Vozniki motornih vozil lahko zamenjajo voznško knjižico za voznško dovoljenje je pri oddelku (upravi) za notranje zadeve svojega stalnega prebivališča, pri katerem dobijo tudi natančnejša pojasnila o zamenjavi in o voznških tih.

Sentjurčani obetajo...

Sentjurji (ob Taboru) ali po razjednem preimenovanju Tabor se vsa leta po osvoboditvi sem ni imel s čim postavljati, čeprav je razen dveh ali treh izdajalcev v narodno-osvobodilni vojski in ljudski revoluciji na ta ali druga način sodelovalo domala dva tisoč ljudi, koikoli jih šteje občina. Nerazumljiv upad, če pa ga pogledamo po bližje, se nam prične svitati.

Skoraj v strahu odgrne zastor, a po prvih temnih barvah se ti odkrivajo tudi svetlejša in obetajoča. Dejstvo je, da so članstvo in odbori šentjurskih organizacij — in teh po številu ni malo — kmalu utihnil in trdovratno spali spanje spravičnega, dasi jih je vest gotovo opominjala: treba bo obnoviti. Kar je porušila vojna vihral Najbolj odkriti, vendar ne najbolj delavni so si pilotovski prali roke z malce zlobno krilatico: »Kdor je požgal, naj še obnavlja!«

Precej po vojni se je sicer nekaj začelo z obnovo, toda nerodno in nepremišljeno iz osebnih in starih strankarskih nasprotstev izviračajo gledanja — katerih za zdaj ne kaže obnavljati — so še tisto malo, kar je bilo, zavrla. Tu in tam se kakšna igriva v na pol podrtim prosvetnem domu, in opraviči smo. O, ne! Izostale niso negativne posledice. Namesto dobrih sto igralcev, prav toliko telovadcev in nič manjšega števila pevcev, kot so jih zmogle predvojni organizacije, se je med mladino nevezljivo razširilo pijančevanje. Ker smo čisto pozabili na abstinenčno delo med mladino, se je s pijanstvom vred pri njih vgnedilo vse tisto, kar najbolj nerad pripisuje mlademu upov in načrtov polnemu človeku. Če pa so načrti in misli bile, so bile najčistejše take, ki jih žal ne moreš šteti kot prispevek k našim naporom in stremeljenjem.

Taborška občina se pravzaprav deli v ravniški in hribovski deli. Hribovski del se je bil, razumljivo bolj za življenje in smrt povezal s partizani kakor dolinski in zatoorej se je tudi bolj oprjel partizanskih navad. Neredko so v zadnjih letih po gorskih kmetijah ob najrazličnejših prilikah prirejali nekakšne hišne mitinge zase in za bližnje sosedje. Igrice in skeče so si sami izmisljali, celo pisali ali kdo ve kje našli — idejno kajpada niso preveč izbirali, kdo bi jim tudi v njihovih pogojih to mogel šteti v zlo. Pač pa sta važni dve ugotovitvi: prvič, da je želja po igranju in nastopanju v teh ljudeh neverjetno živa, in drugič, da dolinci, kjer je sedež kraja, niso znali ali hoteli pritegniti delavoljne hribovske mladine.

Res je, da je večina najboljših predvojnih prosvetnih delavcev padla, se postarala ali odselila. In tudi to je res, da so bili aktivisti kakor tudi učitelji po vojni pogosto preobremenjeni z raznimi, sicer zelo kampanjsko opravljenimi gospodarskimi ali političnimi nalogami. Kljub temu je vendar treba pribiti, da bi se lahko bila mnogo bolj premostila vrzel, ki jo je povzročila vojna v prosvetnem delu, ne pa da začnejo tak rekoč znova — in temu primerni bodo skrajja tudi uspehi.

Pa vzrok takemu stanju? Del vzroka, vendar samo del, je v organizacijah, kot smo že rekli, in to predvsem na članstvo partijske organizacije. Krivda se jasno, četudi morda preostro izraža v izjavi, izrečeni na zadnjem odprtjem partijskem sestanku: »Nobene napake niste naredili, ker tudi niste nič delali!« Tega ni rekla nergač, ampak človek, ki je že nič kolikorkrat pokazal svojo delavnost.

In še nekaj mimogrede — preneča te, da je v partijskih vrstah tak malo ljudi iz hribov, kjer je bilo največ borcev in najvestejših pomočnikov partizanov od enainštiridesetega leta naprej!!

Razveseljivo je, da je mogoče po zadnjem odprtjem partijskem sestanku zapisati: Stanje se vidi — zboljšuje! — Odkritosrčnost je lepa čednost, zato ne bo odveč še priznanje: dolinci so postali majhen ljubostumni in hribovce. Takoj po prihodu Mirka Cujnika na solo v Loke, so tam ustanovili prosvetno društvo, si uredili knjižnico, imeli dokaj dobro obiskana predavanja in na deshak so se že tudi poizkušali. Če k temu pridamo še misel za graditev novega doma v Lokah, je ljubostumnost že bolj nazorna — kakor vsako drugo tekmovanje pa je tudi to prej v korist kot v škodo.

Skratka, prvo in drugo je pripomoček, da se je za doseženo počastnost nesporno naglo osnovni odbor, šel na delo, si oskrbel kredit — neresna so menda še sredstva, ki naj bi jih dala F. Z. Partizan. Sentjurčani upajo, da se bo tudi to kmalu uredilo. Denar jim je potreben, saj so dela na dokončni obnovi in povečavi bivšega Sokolskega doma stekla.

Najbolj te o tem prepričata zidarja Lado in njegov sodelavec, ki vsakega radovednega »božnarca« in toliko časa merita, da pada vsaj en štefan mokrote od tebe. V zahvalo ti obljubita, da boš prišel v časopis — kar tudi ni od muh, če dobro premisliš! Zgodilo se je narobe: v časopis sta prišla onadva in z njima še drugi fantje, zidarji in mizarji, ki to zaslužijo; saj bodo taborski Talji in organizacijam zgradili dostojen hram.

Veselj jih je gledati, ko hite z dokončevanjem prijetne in akustične dvorane. Režiser Stane Jančigaj že razmišlja, kako bo dokončno uredil oder in presenetil gledalce s sceno in seveda tudi s samo igro, ki jo nameravajo uprizoriti za otvoritev doma, in ta naj bi bila zdaj v jeseni.

Da, še to jesen obljublja. Verjeti jim je, saj tako pravijo moške, kot so: Norbi Natek, Tosi Strnad, Koprivšek, predvsem pa sedemdesetletni, a še vedno mladostni Maks Cukala, ki je duša vseh snovanj in skrben delavec povsod, kjer sta njegova iznajdljiva pomoč in sodelovanje potrebna. Ne izključuj ugovora — kdo med nami je brez napak? Dejstvo je, da je možu uspelo razgibati ljudi in da smelo zatrjuje: »Do državnega praznika bo dom kakor iz skatlice vzlet! Spričo take obljube se razveselijo, posebno, če si s krajem povezan z mnogimi vezmi in spomini. Kdor pa bi se kljub temu še zamislil, naj ve, da se je šentjurski voz premaknil, in to ne v škodo napredne misli. Od mladine in še posebno komunistov pa je odvisno, kako bo ta voz tekel v bodoče. Stvarni pogoji bodo kmalu dani, vsebina pa naj bo: krb za nas vseh.

Taki in podobni vtisi, primerjave in zaključitve te zgrabijo naprej po Savinjski dolini in še dalje — celo do drugega dela vzroka mrtvila. Iz jezema dveh, treh krajev v dolini, kjer se pozna bližina tovarn in delavstva, je bilo stanje doslej za las podobno taborskemu. Torej splošna nedejavnost — skoraj da bo treba zaiti v načelnost. Nikar! Poskusimo tako nekje v sredi ali še bolje, ostanimo lepo v Sentjurju.

Doba odločanja z vrha, kaj bo kdo delal in s čim bo zadovoljen, je na srečo, kakor povsod, tudi za Taborčane ali Sentjurčane minila. Prebolevajo jo in stopajo v nove pogoje, kakor vedo in znajo — ali nedvomno s premajhno pomočjo od zunaj. Podeželski kraji so v primeri s predvojnimi časom prikrajšani za dva — po svoje in za svoje zelo učinkovita prosvetna delavca. Če izvajamo posamezne nadarjene kmečke in delavske fante, ki so poleg učiteljev vodili društva, sta ta dva prosvetarja bila — duhovnik, največkrat kaplan in organist. Delala sta za znane namene, nihče jih tudi ne vabi na to našo ne ravno preveč obdelano njivo, a omeniti ju je le treba že zaradi osvelitve.

Ostalo je samo učiteljsko, ki se štejevalo tudi ni pojačalo, potem že prej omenjena vrzel sposobnih domačih prosvetarjev, in smo tam — namreč marsikaj kraj je ostal brez ali vsaj brez naprednega zborovodje. Mnogi, zlasti mlajši učitelji tej nalogi niso kos, če že niso kako drugače odtegnjeni. Mladina, vsaj po večini ne vstaja na kornem petju, a eno si želi: čim več nastopiti! Če ni naprednih in priljubljenih — to je še posebej važno — organizatorjev, režiserjev in pevovodij, gresta do raščajoča fant in dekla pač tja, kjer jima nudijo roko — kdo bi jima zameril, tudi mi nismo s prvimi koraki trčili na predposlednje spoznanje: ...!

Take in temu slične pomankljivosti bi se moglo odpraviti, vendar se zdi, da jih bo treba še večkrat na novo odkriti, preden se bo z rednimi letnimi tečajji ali kako drugače preprečilo odkrivanje teh že skoraj prestarih stvari.

Po teh malodane kadrovskih vprašanjih se je nujno ustaviti še pri vsebini, skratka pri delih, kaj naj v takih vaseh, kot so n. pr. taborske, predavajo, pojejo, igrajo. Po sedmih letih svobode bi bil že čas, da ne bi strašilo po odrh razni »Strici iz Amerike« in »Negajivčiki«. Ukazovanja in omejevanja, pravimo, da ni več. Lahko pa bi ostal navset in pomoč, če že imamo razne centrale. Govore, da prava vreča ne stoji pokonci, še manj pa moraš dajati iz nje. Svet pretresujočih del iz naše sodobnosti torej ni...? Baj, da so redkejša kakor sreča v loteriji. Po sedmih letih, pri tolikšnih književnikih, novinarjih in drugih piscah bi pa z majhno organizatorično spretnostjo in z ne prehujo načelnostjo, nemara z nekoliko večjo merico korajžne odgovornosti že morali polnočne strahove in druge večrajše rekvizite za poneumljivo spopadniti s kolikor toliko kvalitativnimi domačimi ali tujimi deli. Da, takele približno mislijo — recimo srednje izbirni Sentjurčani. Kaj jim moreš? Skoraj vse, kar je primerno zanje, so pred vojno preigrali. Zdaj čakajo novih in to predvsem veselih stvari. Dokler jih ni, si pomagajo mimo vse prav in neprav — po svoje, sadovi tega pa so že bolj ali manj znani.

Poleg zveze ljudsko-prosvetnih organizacij bi lahko mnogo pripomogla k izbiri sporeda okrajna in druga gledališča. Levji delež pa bi vsekakor moral nositi radio. Slušnim zahtevam prirjena dela in dialogizirane novele lahko pomeni mnogo tistemu, ki ima malo fantazije in znanja, a se mu ne dá v kino, gledališče ali pa sploh ne more do njih. Gledališke družine po vaseh pa hrepene po novih sodobnih igrah, ki bodo primerne zanje. Hkrati s samim izzbrom pa bodo mnogo pridobili tudi režiji. Velja, da je bilo vsega tega v radiu že precej, vendar v trenutku, ko stopiš malo na deželo, vidiš, da je bilo storjenega še veliko premalo.

Potreba se kaže tako s kulturne in nič manj s politične plati. Teško, da je kje dežela, kjer bi se bilo gledališko življenje tako uokreninilo, kot se je bilo pri Slovencih. Zato ni pretirano: s prosvetnim delom in to prvenstveno z igralsko družino često pada in stoji politično življenje na vasi. Te ugotovitve si ni napačno zapisati na prvo mesto, kajti dandanašnji čas narekuje in zahteva še posebno mnogo, bodisi v gospodarstvu bodisi v prosveti. Dnevno se odkrivajo naloge, ki se jih bo prej ko slej morala lotiti napredna podeželska mladina. Razumljivo. V krogu igralcev in pevcev so se vedno zbirali tisti, ki so ta krog raztegnili tudi na telovadce, gasilce itd. ter idejno vključili vanj dober del vsakega občestva, torej volivce.

Nekaj podobnega moreš ugotoviti tudi glede kakršne koli oblike izobraževalnih tečajev. Kampanjsko so se začeli, a nehali skoraj brez duha in sluha. Pomoči in nasvetov iz mest in središč ni. Marsikaj vaščan za cenil te tečaje in še bolj bi jih cenil, če bi se ustali in mu nudili pomoč tam, kjer je je vsak poslušalec najbolj potreben.

Zdi se, da je po zanimanju in poletu, ki ga doživljamo po ustanavljanju »Svobode«, upadlo zanimanje za vas. Se neprijetnejši, na srečo vendarle nemarjen občutek pa je, da vlada marsikje nejasnost glede dela. kdaj, kje in kako. Zadnji čas je, da o tem razmišlja. Jesen je tu, do zime, ki je najprimernejša za to delo, takisto ni daleč. Pa ukrepi! Nikar kampanji, niti reorganizaciji, temveč kraju primerno, zvesto, nepretirano in vztrajno delo!

Da, vse to in morda še male koordinacije, zlasti pri vodstvih organizacij. Koordinacija po potrebna tudi s fizikalno zvezo »Partizana«. Slišati je bilo že v preprih za dvorane. V majhnem kraju ni mogoče ločiti ne ljudi, še manj dvorano, ker je po navadi samo ena, in zato naj se že zdaj gleda, da ne bo kasneje to kamen spotike in v kvar skupnemu razvoju.

Cas in volja pri ljudeh, ki sta mi narekovala to pismo, sta taka, da lahko rečem: Kuj železo, dokler je vroče! Sentjurčani so podobno razpoloženi pet in šestindesetega leta zamudili. Zdaj prebolevajo nekatere težave in nerodnosti vojnega časa, hkrati pa se jim vrača tudi dobra volja in z njo razveseljivo obeti — na take skoraj izvršene obete pa lahko pošljeh ožjim rojakom topla misel, ki jo napolnjuje iskren pozdrav.

V. Habjan.

ne in nič manj s politične plati. Teško, da je kje dežela, kjer bi se bilo gledališko življenje tako uokreninilo, kot se je bilo pri Slovencih. Zato ni pretirano: s prosvetnim delom in to prvenstveno z igralsko družino često pada in stoji politično življenje na vasi. Te ugotovitve si ni napačno zapisati na prvo mesto, kajti dandanašnji čas narekuje in zahteva še posebno mnogo, bodisi v gospodarstvu bodisi v prosveti. Dnevno se odkrivajo naloge, ki se jih bo prej ko slej morala lotiti napredna podeželska mladina. Razumljivo. V krogu igralcev in pevcev so se vedno zbirali tisti, ki so ta krog raztegnili tudi na telovadce, gasilce itd. ter idejno vključili vanj dober del vsakega občestva, torej volivce.

Nekaj podobnega moreš ugotoviti tudi glede kakršne koli oblike izobraževalnih tečajev. Kampanjsko so se začeli, a nehali skoraj brez duha in sluha. Pomoči in nasvetov iz mest in središč ni. Marsikaj vaščan za cenil te tečaje in še bolj bi jih cenil, če bi se ustali in mu nudili pomoč tam, kjer je je vsak poslušalec najbolj potreben.

Zdi se, da je po zanimanju in poletu, ki ga doživljamo po ustanavljanju »Svobode«, upadlo zanimanje za vas. Se neprijetnejši, na srečo vendarle nemarjen občutek pa je, da vlada marsikje nejasnost glede dela. kdaj, kje in kako. Zadnji čas je, da o tem razmišlja. Jesen je tu, do zime, ki je najprimernejša za to delo, takisto ni daleč. Pa ukrepi! Nikar kampanji, niti reorganizaciji, temveč kraju primerno, zvesto, nepretirano in vztrajno delo!

Da, vse to in morda še male koordinacije, zlasti pri vodstvih organizacij. Koordinacija po potrebna tudi s fizikalno zvezo »Partizana«. Slišati je bilo že v preprih za dvorane. V majhnem kraju ni mogoče ločiti ne ljudi, še manj dvorano, ker je po navadi samo ena, in zato naj se že zdaj gleda, da ne bo kasneje to kamen spotike in v kvar skupnemu razvoju.

Cas in volja pri ljudeh, ki sta mi narekovala to pismo, sta taka, da lahko rečem: Kuj železo, dokler je vroče! Sentjurčani so podobno razpoloženi pet in šestindesetega leta zamudili. Zdaj prebolevajo nekatere težave in nerodnosti vojnega časa, hkrati pa se jim vrača tudi dobra volja in z njo razveseljivo obeti — na take skoraj izvršene obete pa lahko pošljeh ožjim rojakom topla misel, ki jo napolnjuje iskren pozdrav.

V. Habjan.

Cas in volja pri ljudeh, ki sta mi narekovala to pismo, sta taka, da lahko rečem: Kuj železo, dokler je vroče! Sentjurčani so podobno razpoloženi pet in šestindesetega leta zamudili. Zdaj prebolevajo nekatere težave in nerodnosti vojnega časa, hkrati pa se jim vrača tudi dobra volja in z njo razveseljivo obeti — na take skoraj izvršene obete pa lahko pošljeh ožjim rojakom topla misel, ki jo napolnjuje iskren pozdrav.

V. Habjan.

Cas in volja pri ljudeh, ki sta mi narekovala to pismo, sta taka, da lahko rečem: Kuj železo, dokler je vroče! Sentjurčani so podobno razpoloženi pet in šestindesetega leta zamudili. Zdaj prebolevajo nekatere težave in nerodnosti vojnega časa, hkrati pa se jim vrača tudi dobra volja in z njo razveseljivo obeti — na take skoraj izvršene obete pa lahko pošljeh ožjim rojakom topla misel, ki jo napolnjuje iskren pozdrav.

ne in nič manj s politične plati. Teško, da je kje dežela, kjer bi se bilo gledališko življenje tako uokreninilo, kot se je bilo pri Slovencih. Zato ni pretirano: s prosvetnim delom in to prvenstveno z igralsko družino često pada in stoji politično življenje na vasi. Te ugotovitve si ni napačno zapisati na prvo mesto, kajti dandanašnji čas narekuje in zahteva še posebno mnogo, bodisi v gospodarstvu bodisi v prosveti. Dnevno se odkrivajo naloge, ki se jih bo prej ko slej morala lotiti napredna podeželska mladina. Razumljivo. V krogu igralcev in pevcev so se vedno zbirali tisti, ki so ta krog raztegnili tudi na telovadce, gasilce itd. ter idejno vključili vanj dober del vsakega občestva, torej volivce.

Nekaj podobnega moreš ugotoviti tudi glede kakršne koli oblike izobraževalnih tečajev. Kampanjsko so se začeli, a nehali skoraj brez duha in sluha. Pomoči in nasvetov iz mest in središč ni. Marsikaj vaščan za cenil te tečaje in še bolj bi jih cenil, če bi se ustali in mu nudili pomoč tam, kjer je je vsak poslušalec najbolj potreben.

Zdi se, da je po zanimanju in poletu, ki ga doživljamo po ustanavljanju »Svobode«, upadlo zanimanje za vas. Se neprijetnejši, na srečo vendarle nemarjen občutek pa je, da vlada marsikje nejasnost glede dela. kdaj, kje in kako. Zadnji čas je, da o tem razmišlja. Jesen je tu, do zime, ki je najprimernejša za to delo, takisto ni daleč. Pa ukrepi! Nikar kampanji, niti reorganizaciji, temveč kraju primerno, zvesto, nepretirano in vztrajno delo!

Da, vse to in morda še male koordinacije, zlasti pri vodstvih organizacij. Koordinacija po potrebna tudi s fizikalno zvezo »Partizana«. Slišati je bilo že v preprih za dvorane. V majhnem kraju ni mogoče ločiti ne ljudi, še manj dvorano, ker je po navadi samo ena, in zato naj se že zdaj gleda, da ne bo kasneje to kamen spotike in v kvar skupnemu razvoju.

Cas in volja pri ljudeh, ki sta mi narekovala to pismo, sta taka, da lahko rečem: Kuj železo, dokler je vroče! Sentjurčani so podobno razpoloženi pet in šestindesetega leta zamudili. Zdaj prebolevajo nekatere težave in nerodnosti vojnega časa, hkrati pa se jim vrača tudi dobra volja in z njo razveseljivo obeti — na take skoraj izvršene obete pa lahko pošljeh ožjim rojakom topla misel, ki jo napolnjuje iskren pozdrav.

V. Habjan.

Cas in volja pri ljudeh, ki sta mi narekovala to pismo, sta taka, da lahko rečem: Kuj železo, dokler je vroče! Sentjurčani so podobno razpoloženi pet in šestindesetega leta zamudili. Zdaj prebolevajo nekatere težave in nerodnosti vojnega časa, hkrati pa se jim vrača tudi dobra volja in z njo razveseljivo obeti — na take skoraj izvršene obete pa lahko pošljeh ožjim rojakom topla misel, ki jo napolnjuje iskren pozdrav.

V. Habjan.

Cas in volja pri ljudeh, ki sta mi narekovala to pismo, sta taka, da lahko rečem: Kuj železo, dokler je vroče! Sentjurčani so podobno razpoloženi pet in šestindesetega leta zamudili. Zdaj prebolevajo nekatere težave in nerodnosti vojnega časa, hkrati pa se jim vrača tudi dobra volja in z njo razveseljivo obeti — na take skoraj izvršene obete pa lahko pošljeh ožjim rojakom topla misel, ki jo napolnjuje iskren pozdrav.

PARTIZAN

700 telovadcev v Narodnem domu

To je vsekakor rajveseljiva ugotovitev. Nič manj razveseljivo pa ni dejstvo, da se vedno Partizana zaveda velike odgovornosti, ki jo ima pri vzgoji tako šivilnega člana. V ta namen je doslej sililo na več roditeljskih sestankov, na katerih so se voditelji društva pogovorili s stari telovadci obiskujoče mladine o vseh vprašanjih, ki zadevajo nujno v tovarni organizaciji. Zadnji tak sestanek potekalo sredi v Narodnem domu je nedvomno spet pokazal, da so tesni stiki med domom in telovadci nadvse koristni. Stari so se seznanili z načinom vzgojnega dela v telovadnici, vodniki pa so dobili nekaj pobud in želja roditeljev za vzgojo njihovih otrok.

Društveno vodstvo je v začetku seznanilo navzoče s težavami, ki jih mora premagovati. Za popravilo telovadnice, ki higiensko ali večje ne ustreza, je bilo na primer v letošnjem poletju izdanih nad 2 milijona dinarjev. V kletnih prostorih je bilo namreč treba odstraniti hišno gobo, urediti pa tudi druge stvari, ki jih je terjala skrb za zdravje mladine. Navzlic temu, da se je popravilo nekoliko zavleklo, vada po odločki in Lesci, ki tekmovalci bo zdaj redno obiskuje do 700 telovadcev, kar je za omejeni čas in prostor vsekakor razveseljivo število. Mnogi pa se ne zavedajo dovolj, da bi bilo treba za takšno množico najmanj 10 do 10 vodnikov vrst, ki jih pa društvo ne premore in opravlja to delo le okoli 50 poštvovalnih društvenih članov in članic. Zato je dobrodošel vsakdo, ki je voljan in sposoben pomagati pri delu.

V minulih mesecih je imelo društvo dva predvidena sodelovanja pa je tudi na republikanih in zveznih tekmovaljih, kjer je doseglo zadovoljive uspehe. Poleg priprav za ta tekmovanja je Partizan — Narodni dom letosje polegje organiziral tudi taborjenje v Savu dirji, za kar je iz društvene blaginje prispeval pol milijona dinarjev.

Delo je zdaj osredotočeno v pripravah na proslavo 50-letnice prvega telovadnega društva v Ljubljani na ozemlju Jugoslavije ter na zvezni let v Beogradu leta 1953. Ker društvo moče kampanjskega dela, pač ga želi sistematično pripraviti članstvo na ta najvažnejša dogodka, so bili v ta namen že zdaj sprejeti nekateri ukrepi. Predelava vaj je v polnem teku, prav tako pa je mladina začela štediti za udeležbo v Beogradu, pri čemer niso pozabili na taborjenje, ki ga kaže društvo v prihodnjem letu. Spet izvesti in izvesti želi kampanjo bosta sredi junija, možnost udeležbe na njih pa bodo imeli vsi nad 10 let stari društveni pripadniki, ki redno obiskujejo telovadbo. Za mladince in članstvo bodo zletali dnevi konca junija.

V želji, da bi imela mladina čim več koristi od telovadbe, je vodstvo društva v soglasju s starši otrok sklenilo uvesti ločeno vadbo za izvenske otroke in za pionirje do 10. leta starosti. Društvena uprava je dobila za gorlo pobudo za nekatero drugo ukrepe, ki bodo mladino navajali k čim večji samostojnosti, polno priznanje in pooblastilo na sestanku navzočih roditeljev.

Napaka v škodo naših telovadcev

Pri pregledu sužbenih rezultatov, ki jih je dosegla naša zenska telovadna vrsta na olimpijskih igrah v Helsinkih, je Milica Seppova ugotovila, da so bile naše telovadke v prostih vejah oskoddovane za 3 točke. Po računih mora biti naša vrsta na 10. mestu s 477,88 točke, medtem ko je po sužbenem plesanju na 12. mestu s 474,38 točke. Potemtakem se je Jugoslavija plaštrala med 16. udeleženci pred Avstrijo, Francijo, Finsko, ZDA, Vel. Britanijo in Holandijo.

Novinarji »Sloveskega poročevalca« obiščejo: Dutovlje, Komen in Senožče

Uredništvo »Sloveskega poročevalca« bo privredilo vrsto predavanj o notranjih in zunanje-političnih vprašanjih tudi v sezanskem okraju. V okviru meseca »Sloveskega poročevalca« se bosta srednik gospodarske rubrike tov. Aleksander Javornik in zunanje-politični komentator tov. dr. Dušan Savnik tudi pogovorila z bralci o pripombah, ki jih imajo glede pisanja našega lista.

Strelci v počastitev VI. kongresa KPJ Javornik med prvimi

Strelski šport se je v zadnjem času množično razvil zlasti na Gorenjskem, kjer z uspehom deluje vrsta strelskih družin, med katerimi je najmarljivejša družina Daki na Javorniku. V počastitev VI. kongresa KPJ je omenjena družina pred dnevi priredila na svojem lepo urejenem strelišču tekmovalje, na katerem je sodelovalo 40 članov mladincev, članic in pionirjev. Strelci, Radovič in Lesci, tekmovalci so iz vseh treh položajev.

Med člani so si priborili prvo mesto radoviški strelci, ki so dosegli 372 krogov pred strelci z Javornika — 329. Jeseničani 291, in sicer iz Lesci z 243 krogov. Tekmovalci so imeli 30 krogov, ki jih je tekmovalci članice sodelovalo sodelovali 40 članov mladincev, članic in pionirjev. Strelci, Radovič in Lesci, tekmovalci so iz vseh treh položajev.

Odred: Železnikar 4:0 (3:0)

Laskave kritike s tekme v Lincu nogometaši Odreda v zaostali prvenstveni tekmi hrvatsko-slovenske lige z domačim Železnikarjem niso opazili. Tako da jeni so gledali klub visoki zmagi Odreda spet nezadovoljni zapuščili stadion ob Titovi cesti. Obramba s kriliško vrsto je bila vsekakor boljše, medtem ko so napadalec primanjalo več odločnosti in iznajdljivosti.

Danes in jutri

ODPRTO PRVENSTVO AKADEMSKE STRELŠKE DRUŽINE

V čast VI. kongresa KPJ bo danes in jutri na mestnem strelišču ob Dolenjski cesti odprto prvenstvo Akademске strelske družine. Člani bodo tekmovali z vojaško puško na 300 metrov iz vseh treh položajev ter z vojaško puško na 50 metrov. Članice pa z vojaško puško na 300 metrov samo iz ležečega položaja. Tekmovanje se boo lahko udeležili vsi redni in izredni sušatejji ter absolventi ljubljanske univerze, vsakih 30 let in starije. Povabilo so tudi člani sindikata omenjenih ustanov. Za prva mesta v posameznih disciplinah so pripravljene lepe spominske nagrade.

Železnikar po svoji igri ni zaslužil tako visokega poraza. Siškarji so bili po odmoru celo boljše v polju in poizkuševalnejši. V prvih minutah tekme so imeli prostoru si niso znali ustvariti zrelih priložnosti za zadetek, dve tri pa so zapravili. Tudi v njihovih vrstah so se odklovali obrambni igralci, medtem ko napadalec primanjalo več odločnosti in iznajdljivosti.

Strelski eklipt Termoelektrarne la »Meteor« iz Ljubljane sta se pomerili v tekmovalju z zračno puško Zlatar na strelišču Termoelektrarne s 1958 pred ekipo »Meteor« z 1000 točkami.

Na igrišču Krima bo jutri ob 15 prvenstvena nogometna tekma slovenske lige med Korotanom iz Kranja in domačim Krimom. Dosedanje tekme med obema nasprotnikoma so bile vedno lepe in borbene, pa tudi jutri se obeta zanimiva igra. V prvenstveni predtekmi ob 13.30 bosta igrala Krime II in Svoboda.

ŠAH

Prvenstvo žensk bo v Subotici

Zenski šehovski šampionat Jugoslavije se bo začel jutri v Subotici. Po sklepu plenarna Centralnega odbora SZJ bo sodelovalo 12 igralnic iz Srbije, 5 iz Hrvaške, 1 iz Vojvodine, 3 iz Hrvatske, po 1 iz Slovenije, BiH in Makedonije ter laneka prvakinja Vera Jovanović. Slovenijo bo zastopala Melja Kokočeva (Krim). Zmagoslavje tega šahovskega prvenstva bo pridonelo leto sodelovala na svetovnem prvenstvu.

JUTRI KRIM: KOROTAN

Na igrišču Krima bo jutri ob 15 prvenstvena nogometna tekma slovenske lige med Korotanom iz Kranja in domačim Krimom. Dosedanje tekme med obema nasprotnikoma so bile vedno lepe in borbene, pa tudi jutri se obeta zanimiva igra. V prvenstveni predtekmi ob 13.30 bosta igrala Krime II in Svoboda.

TEKSTILAC: ŽELEZNIKAR

Doslej neporaženo in vodilno moštvo varaždinskega Tekstilca bo jutri nesprotnik ljubljanskega Železnikarja. To bo gotovo ena najzanimivejših tekem. Zadržne oči pa so ob 14.30 bosta igrali Krime I in Papirnicarja in Železnikarja.

Pomembna zmaga Harangoza v Franciji

Pariz, 24. okt. (Tanjug). Jugoslovanski namiznotenški igralec Vilim Harangozo je zmagal na turnirju v Amiensu. Ponovno je obvelal Francazo Amourettijsa s 3:1 (21:10, 21:16, 25:27, 21:19) v Roothofta z 2:0 (21:18, 21:19). V igri parov sta Harangozo in Roland (Belgija) premagala francoški par Amouretti-Roothoft z 2:18 in 21:19.

Jugoslovanski namiznotenški igralec Vilim Harangozo je zmagal na turnirju v Amiensu. Ponovno je obvelal Francazo Amourettijsa s 3:1 (21:10, 21:16, 25:27, 21:19) v Roothofta z 2:0 (21:18, 21:19). V igri parov sta Harangozo in Roland (Belgija) premagala francoški par Amouretti-Roothoft z 2:18 in 21:19.

Republika „Rdečih sokolov“ ob Millstättskem jezeru

V letošnjem poletju so imeli naši mladi taborniki priložnost spoznati življenje in delo v eni izmed inozemskih mladinsko-vzgojnih organizacij, ki je v mnogem slična naši taborniški organizaciji. Bili so namreč gostje na tritedenskem taborjenju »Rdečih sokolov Avstrije«. Socialistična stranka Avstrije ima razmeroma močno organizacijo »Društvo prijateljev mladine«. To društvo mnogo pomaga s praktičnimi patronati mladinsko-vzgojnim organizacijam te stranke. Razni rokodelci, obrtniki in drugi izdelujejo opremo in orodje za življenje mladine na taborih ter v družtvih.

V organizaciji Rdečih sokolov vzgajajo mladino od 10. do 16. leta. Od 10. do 12. leta so to Mladi sokoli in še niso pravi člani Rdečih sokolov, temveč nekaki pripravniki. Ko izpolni otrok dvanajsto leto, položi obljubo in takrat je ob tabornem ognju sprejet v redno članstvo. Ob tej priliki dobi rdečo ruto, ki jo sme odsej nositi. Razen rute in okroglega znaka na levem prsnem žepu modre srajce nimajo drugega kroja, ker se hočejo čim manj razlikovati od ostale kmečke in delavske mladine. Po katastrofi v zadnji svetovni vojni so postali še bolj

previdni in se boje vsake zunanje enotnosti, vsega, kar vidiš po uniformi in drilu. Pri tem poudarjajo, da je enotnost duha najvažnejša.

Po izpolnjenem 16. letu starosti prestopi mladinec v organizacijo socialistične mladine, kjer ostane do svoje polnoletnosti.

Najmanjša organizacijska enota Rdečih sokolov je horda in šteje 10 do 12 a največ 15 dečkov ali deklic. Več hord skupaj tvori grupo, več grup v istem kraju pa se združuje v krajevno grupo. Vse grupe in krajevne grupe ene pokrajine tvorijo pokrajinsko grupo in te tvorijo potem »Zvezo Rdečih sokolov Avstrije«.

V tritedenskem skupnem življenju z Rdečimi sokoli smo slovenski taborniki šele spoznali, koliko lažje stališče imamo mi, ker uživamo vso podporo ljudske oblasti. Vsega tega oni ne poznajo. Ni samo to, da ne uživajo podpore svoje države, temveč jih ta pri njihovem delu celo ovira. Razen tega imajo še nebroj drugih ovir, ker žive pač v kapitalističnem družbenem redu. Tako imajo n. pr. težave s tabornimi prostori, ker jim privatni lastniki nočejo dati v najem zemljišče ta je bilo

Pokrajina ob Millstättskem jezeru s stalnim taboriščem »Rdečih sokolov«

la socialistična stranka prisiljena vzeti v najem razmeroma neprimerno zemljišče ob Millstättskem jezeru.

Vas taborni prostor meri 64.000 m². Le majhen del tega je last organizacije Društva prijateljev otrok, ostalo pa je last privatnih kmetov in plačujejo letno zelo visoko najemnino 11.500 šilingov. Istočasno lahko tabori na tem prostoru nad 2.000 mladine. Letos pa jih je bilo nekaj nad 600.

Taborni prostor obsega torej

Dnevne vesti

KOLENDAR
 Sobota, 25. oktobra: Zlatica, Krizan, Nedelja, 26. oktobra: Demetri, Justina

SPOMINSKI DNEVI
 25. X. 1943. — Nemci ponovno vdor v Mokronog, XII. SNOB jih prežene.
 25. X. 1943. — Vrhovni štab NOV in POS je izdal odlok, s katerim je bil podeljen naslov naslednjega heroja tov. Tonetu Tomšiču, Ljubi Serčerju, Slavku Slantru, Ivanu Kavčiču, Milovanu Saranoviču in Draganu Jevtiču

skih iger ter finske narodne pesmi na ploščah. 6309-n

Društvo diplomiranih medicinskih sester v Ljubljani vabi vse medicinske sestre na širši sestanek, ki bo 8. in 9. novembra v soboto 8. novembra ob 19.30 preobčevali dr. Milčinski. O mentalni higijeni. V nedeljo, 9. novembra ob 8. uri bo predaval prof. Tomšič. O metodik. pouka v zdravstvenih in prostih. Kratek poročilo o pediatrskem kongresu v Sarajevu bo podala Marta Hočevar.

GLEDALIŠČE
OPERA
 Sobota, 25. okt. ob 20: Mozart: »Beg iz seraja«. Zaključena predstava za sindikat Univerze in TVS. — (Galerija in stojšča v prodaji.)
 Nedelja, 26. okt. ob 11: Bajema matineja v proslavo Dneva Društva narodov.
 Ob 12: »La Boheme«. — Gostuje Rudolf Franek.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA, Gledališka pasaza
 Sobota, 25. okt. ob 20: J. Anouilh: »Popotnik brez prtljage«. Izven.
 Nedelja, 26. okt. ob 15: C. A. Puge: »Srečni minevi«. Popoldanska predstava.
 ob 20: J. Anouilh: »Popotnik brez prtljage«. Izven.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE LJUBLJANA, Mestni dom
 Sobota, 25. okt. ob 20: Nestroy: Lumpacivagabundus (Zanikrna trojica).
 Nedelja, 26. okt. ob 16: Nestroy: Lumpacivagabundus (Zanikrna trojica).
 ob 20: Nestroy: Lumpacivagabundus (Zanikrna trojica).

DKD TINE ROZAN DOM KULTURE ŽELEZNIČARJEV, LJUBLJANA
 Sobota, 25. oktobra ob 20: Nestroy: »Utopijenca. Vesoljaro v treh dejanjih z godbo in petjem.
 Nedelja, 26. oktobra ob 16: Gollia: »Princesca in pastirček. Pravljica v petih dejanjih z godbo in petjem.
 Prodaja vstopnic v Domu železničarjev. 6275-n

OBRTNIŠKO GLEDALIŠČE ROKODELSKI DOM
 Sobota, 25. okt. ob 20, nedelja, 26. okt. ob 17 in 20: Ovsec: »Carovno kraljevo, drama. 6278-n

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE
 Sobota, 25. okt. ob 19.30: Hopwood: »Skandala.
 Nedelja, 26. okt. ob 15: Hopwood: »Skandala. Za okolico. Zadnjič.

GLEDALIŠČE ZA SLOVENSKO PRIMORJE, POŠTARJE, gostuje:
 Miren 24. oktobra ob 20: Branik 25. oktobra ob 20: Prvačina 26. oktobra ob 15: Ajdovščina 27. oktobra ob 20: Vipava 28. oktobra ob 20.

PREDAVANJA
 CENTRALNA LJUDSKA UNIVERZA
 V ponedeljek, 27. oktobra, bo ob 20 v dvorani Doma študentov, Miklošičeva cesta, predaval tov. Edward Serpan, sekretar odbora za telesno vzgojo: O olimpijskih igrah in potovanju na Finsko. Predavanja bodo dopolnjevala projekcije originalnih posnetkov z olimpijskih igr.

DRUGO ŽREBANJE DRŽAVNE LOTERIJE FLRJ
 Titograd, 23. okt. 1952.
 Premijo 500.000 din je dobila št. 158328.
 Premijo 250.000 din je dobila št. 116839.
 Po 100.000 din so dobile št.: 784705, 052405, 574649, 398475, 295449 — Po 50.000 din so dobile št.: 610363, 782630, 532046, 048848, 786618, 666406, 783629, 340026, 044777, 283115.
 Naslednje dobitke so dobile vse srečke s temi-le končnimi številkami:

64 dobitkov po:	20.000 din št.: 82016
20.000 din št.: 12689	
20.000 din št.: 14647	
20.000 din št.: 27106	
20.000 din št.: 77113	
20.000 din št.: 92497	
20.000 din št.: 05485	
20.000 din št.: 00532	
160 dobitkov po:	10.000 din št.: 3034
10.000 din št.: 4328	
40 dobitkov po:	5.000 din št.: 8644
5.000 din št.: 2515	
5.000 din št.: 4902	
5.000 din št.: 5392	
5.000 din št.: 2914	
500 dobitkov po:	3.000 din št.: 2710
3.000 din št.: 5449	
3.000 din št.: 0991	
3.000 din št.: 0838	
3.000 din št.: 4383	
3.000 din št.: 6233	
3.000 din št.: 5347	
1600 dobitkov po:	2.000 din št.: 6939
2.000 din št.: 491	

OBVESTILO
OPOZORILO
 Elektro-Ljubljana, obrat Ljubljana-mesto objavlja, da je bila elektromonterju tega obrata ukredena s koleta 18. oktobra 1952 v Ljubljani, Pokopalska ulica 8, aktoy-kamnik, angleški film: »BAGDADSKI TATICI.«
 DOMZALSKI ameriški film: »GLAS V VIHARJU.«
 IRENE ameriški film: »IRENE.«
 FANT ameriški film: »FANT S TROBENTOM.«
 Predstave ob 17 in 19.

KONCERTI

2. abonmajski koncert orkestra Slovenske filharmonije bo v ponedeljek 27. t. m. za abonma A ter v sredo dne 29. t. m. za abonma B v uniojski dvorani. Dirigent Jakob Ciper, solisti: Jelka Suhadolnik-Zavokarjeva, Sprend: Bach, Brandenburgski koncert št. 4, Mozart, Koncert za klavir in orkester v D-molu, Beethoven, Tri simfonijske Op. 42, 48 in 52. Program bo za začetek točno ob 20.30. Zato prosimo publiko, da zasede svoja mesta pravočasno, ker vstop v dvorano med izvajanjem programa ne bo mogoč. Vstopnice so v prodaji v Slovenski filharmoniji, Trzinova ulica 9, dnevno od 10-12 in od 15-18. Cene vstopnic od 100-30 din.

RADIO

SPORED ZA SOBOTO
 Poročila ob 5.45, 6.30, 12.30, 15.00 in 22.00. — 5.30-7.30 Dobro jutro dragi poslušalci — vmes ob 5.50 do 6.00 Jutrarnja relovadba. 6.35 do 7.00 Kam bomo šli na izlet; 7.00 do 7.05 Radijski koledar; 7.05 do 7.10 Glasnik; 7.10 do 7.15 Od ločide do melodije — vmes ob 12.00 do 13.10 Jezikovni pogovori; 13.50 Mariborsko kulturno pismo; 14.00 Hrvatska narodna glasba (prenos iz Zagreba); 14.30 Radijske reklame; 14.40 V valčekovni kraljici; 15.10 Arhivski plesi iz republike; 15.15 Arhivski deželi; 15.20 Bojan Krdelj; 15.25 Krajina; 15.40 Slovenske narodne pesmi; 17.00 Igra Srečko Dražil s svojim ansamblom; 17.20 Za pionirje — Vuk Karadžić; Dva novca narodna pripovedka; 17.40 Narodne in umetne pesni; 17.45 Ljubljanski komorni zbor p. p. Milka Škoberne; 18.00 Radijske beleške; 18.15 Lahke večerni orkestralni spored; 19.00 Radijski dnevnik; 19.20 Glasbena medijra; 19.30 Radijske reklame; 19.40 Lepe melodije izvajajo solisti in veliki zbori orkestra; 20.00 Veleših minut; 21.15 Harmonika in bas pa klarinet; in en glas zagodil Vam bodo za kratke čas; 22.15 Igra Plesni orkester Rada Ljubljana; 22.35-23.00 Zabavne melodije; — Oddaja Rada Jugoslavija za inozemstvo na valu 32.1; 23.00-23.15 Pesniški slovenski jezik; 23.15-23.25 v nemškem jeziku.

KINO
KINO »UNION«; angleški film: »RETILO ČLOVEK«. Tednik. Predstave ob 15, 17 in 20. Prodaja vstopnic od 10-11 ter od 14 dalje.
KINO »MOSKVA«; švicarski film: »STIRJE V DZUPU«. Tednik. Predstave ob 15, 18 in 20.
KINO »SLOVA«; francoski film: »FALAN IZGUBLJENEGA ČAS«. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. — Prodaja vstopnic v obeh kinematografih od 10-11 ter od 14 dalje.
KINO »TRIGLAVA«; ameriški film: »VELIKI VALČEK«. Tednik. Predstave ob 15, 17 in 20. — Prodaja vstopnic od 17 dalje.
KINO »SISKA«; italijanski film: »CUDEZ V MILANU«. Tednik. — Predstave ob 16, 18 in 20. — Prodaja vstopnic od 15 dalje.
KINO »LITOSTROJ«; francoski film: »DIVJI DEČEK«. Tednik. Predstave ob 15, 17 in 20. Prodaja vstopnic eno uro pred predstavo.
CELJE — »METROPOL«; ameriški film: »ZLOMLJENA PUSČICA«. — »DOME«; ameriški film: »PREPLAH NA CESTAH«. — »RADIO«; francoski film: »LJUBIMCA IZ VERONE«. — »KORUŠKA BELA«; ameriški film: »BERZOJAV NA ZAHOD«. — »KAMNIK«; angleški film: »BAGDADSKI TATICI«. — »DOMZALSKI«; ameriški film: »GLAS V VIHARJU«. — »IRENE«; ameriški film: »IRENE«. — »FANT«; ameriški film: »FANT S TROBENTOM«. Predstave ob 17 in 19.

KINO

MARIBOR
 Dežurna lekarna
 Sobota 25. oktobra: Lekarna »Planinka«. Glavni trg 20.
Radio Maribor
 Sobota, 25. oktobra: ob 16 Zavrtimo št. 16.30 Poslušajte domača poročila; ob 16.40 Zabavna glasba vmes 16.40-17.00 Razpravljajte z nami!; ob 17 do 23 Prenos sporeda Rada Ljubljana.

MURSKA SOBOTA
 Mestni kino: francoski film: »Ljubimca iz Verone«.

MALI OGLASI
BENCINSKI MOTOR »Sendling« 5 KS z vozom in montirano orkularsko prodam, Rebernik, Vidovdanska 4. Ogled v nedeljo. 14790-4
RADIO znamke »STANDARD« nov, ugodno prodam. Ljubljana, Sibiška 15. 14788-4
TOPOLINO ali 1100 v brezhbnem stanju kupim, Ponudbe Legat, Lovran, Istra. 14731-5
SLUŽBO DOBE: gradbeni inženir, steno-daktilografinja in dva diplomirana ekonomista in dva z ekonomsko srednjo šolo. Ponudbe poslati ali se osebno ogledati pri Okrajnem ljudskem odboru Slovenj Gradec. 14724-1
DRŽAVNA DISPOZICIONA Ljubljana sprejemimo. Ponudbo z življenjepisom ter izvidek o dosedanjih zaposlitvah v referencomi je poslati na Zelenoro Jesenice. 14748-1
 ob 19.30 v brezhbnem stanju kupim, Ponudbe poslati na naslov: Steklarna Rogška Slatina. 14768-5
KUHARICA samostojna moč, starost 30 do 40 let (šef kuhinje) se sprejme Naslov SP Celje. 14828-e
KOMERCIALISTA z daljšo prakso, sprejme takoj večje tekstilno podjetje. Ponudbe pod »Maribor« na ogl. odd. 14828-e
TRPOVSKI TOVARNI AVTO dobro ohranjen, kupimo ali za menjavo za eno in poltonskega. Ponudbe poslati na Tovarno tenične Celje. 14824-5
KUHARSKO OPRAVO (štrici) kredence) in novo moško kolo prodam. Naslov v oglašnem oddelku. 14780-4
SPALNICO — dobro ohranjeno, prav poceni prodam. Naslov v oglašnem oddelku. 14804-4
POSTREZNIKO za 3 uri dnevno št. 12/I. Dr. D. Sevnik. Gosposka ul. 12/I.
GOSPODINJSKO POMOČNICO, samostojno, sprejme štiriclanjska družina k dvema otrokoma. Naslov v oglašnem odd. 14844-1
ARANŽERJA za speerjalno stroko sprejme takoj podjetje »Emona«. Gosposvetska cesta 13, 14771-1
GOSPODINJSKO POMOČNICO večjo kuhne sprejme takoj tricianska družina. Naslov v oglašnem oddelku. 14775-1
RADIO znamke »Orion«, 4-cestni, dobro ohranjen prodam. Savska cesta 13, soba II. 14804-4

deno OLO (MLO) posamezni obrat, gradilišča, ekonomije, DUR, trgovine, podružnice, poslovavnice, zastopstva itd., četudi imajo svoje samostojno računovodstvo. Pravisto velja za podrejene enote, ki imajo svoj sedež v drugem okraju ali celo republik, ker jih po novem zajema centrala podjetja v onem okraju (republik), kjer ima ta svoj sedež. 2. Podjetje, ki se pod točko 1. dolžno poročati, predlagajo svoje poročilo v 3 (treh) izvodi (namesto dosedanjih dveh) Uradu za statistiko in evidenco okraja (mesta), kjer se nahaja njegov sedež najkasneje do 15. v mesecu za pretekli mesec. Kot osnovna stroka navede podjetje onost stroko, v kateri pretežno ponuje (centrala) in je označeno v odločbi pristojnega urada o stopnji akumulacije in fondov. Vsa ostala navodila kakor tudi obrazce predložitve podjetja pri okrajnih (mestnih) Uradih za statistiko in evidenco.

OBVESTILO
 Na osnovi sklepa zbora združenikov z dne 25. VIII. 1952, prejeto Kmetijsko združenje p. l. Gradec, okraj Gorica, v fuzijo s Kmetijsko združenje z o. j. Zali hrib (Dornberg), okraj Gorica. Poziva vse umnike, da predložijo svoje terjatve in vse dolžnike da poravnajo svoje obveznosti do 15. novembra 1952. Po pretekli roki, kadar daturma se ne bo upoštevalo nobenih reklamacij. — Upravni odbor. 6286-a

POZIV
 Pozivajo se vsi zainteresirani odjemalci, da najkasneje do 15. novembra 1952 pošljete svoja naročila za leto 1953 za spodaj navedene proizvode:
 Ferrosilicij 75, 90 in 96%, tekoči klor, klorno apno, kauršična soda (tekoča), solna kislina — sintetične in hexaklorotran, perklorotifen, triklorotifen, živin sublimat, negažno apno, vodik — Po prijaviteljnih naročilih bodo planirali proizvodnjo, a za naknadna naročila ne moremo jamčiti. Na temelju razpoložljivih prijaviteljskih poročil na sklepajne posodbi — »Elektrobosna«, elektro-kemična industrija. Jajce. 6284-a

Maribor
 Dežurna lekarna
 Sobota 25. oktobra: Lekarna »Planinka«. Glavni trg 20.
Radio Maribor
 Sobota, 25. oktobra: ob 16 Zavrtimo št. 16.30 Poslušajte domača poročila; ob 16.40 Zabavna glasba vmes 16.40-17.00 Razpravljajte z nami!; ob 17 do 23 Prenos sporeda Rada Ljubljana.

Kino Maribor
 Partizan ameriški film: »Tarzan med lovci.«
 ameriški film: »Človek z divljega zahoda.«
 Pobrežje; ameriški film: »Dom sovršava.«
 Srušenci; jugoslovanski film: »Deček Mita.«

MURSKA SOBOTA
 Mestni kino: francoski film: »Ljubimca iz Verone«.

MALI OGLASI
BENCINSKI MOTOR »Sendling« 5 KS z vozom in montirano orkularsko prodam, Rebernik, Vidovdanska 4. Ogled v nedeljo. 14790-4
RADIO znamke »STANDARD« nov, ugodno prodam. Ljubljana, Sibiška 15. 14788-4
TOPOLINO ali 1100 v brezhbnem stanju kupim, Ponudbe Legat, Lovran, Istra. 14731-5
SLUŽBO DOBE: gradbeni inženir, steno-daktilografinja in dva diplomirana ekonomista in dva z ekonomsko srednjo šolo. Ponudbe poslati ali se osebno ogledati pri Okrajnem ljudskem odboru Slovenj Gradec. 14724-1
DRŽAVNA DISPOZICIONA Ljubljana sprejemimo. Ponudbo z življenjepisom ter izvidek o dosedanjih zaposlitvah v referencomi je poslati na Zelenoro Jesenice. 14748-1
 ob 19.30 v brezhbnem stanju kupim, Ponudbe poslati na naslov: Steklarna Rogška Slatina. 14768-5
KUHARICA samostojna moč, starost 30 do 40 let (šef kuhinje) se sprejme Naslov SP Celje. 14828-e
KOMERCIALISTA z daljšo prakso, sprejme takoj večje tekstilno podjetje. Ponudbe pod »Maribor« na ogl. odd. 14828-e
TRPOVSKI TOVARNI AVTO dobro ohranjen, kupimo ali za menjavo za eno in poltonskega. Ponudbe poslati na Tovarno tenične Celje. 14824-5
KUHARSKO OPRAVO (štrici) kredence) in novo moško kolo prodam. Naslov v oglašnem oddelku. 14780-4
SPALNICO — dobro ohranjeno, prav poceni prodam. Naslov v oglašnem oddelku. 14804-4
POSTREZNIKO za 3 uri dnevno št. 12/I. Dr. D. Sevnik. Gosposka ul. 12/I.
GOSPODINJSKO POMOČNICO, samostojno, sprejme štiriclanjska družina k dvema otrokoma. Naslov v oglašnem odd. 14844-1
ARANŽERJA za speerjalno stroko sprejme takoj podjetje »Emona«. Gosposvetska cesta 13, 14771-1
GOSPODINJSKO POMOČNICO večjo kuhne sprejme takoj tricianska družina. Naslov v oglašnem oddelku. 14775-1
RADIO znamke »Orion«, 4-cestni, dobro ohranjen prodam. Savska cesta 13, soba II. 14804-4

PREKLICUJEM vse moje žalitve izrečene napram Viljar Antonu iz Preske za neresnično postajo na hvaljaljem, da je odstopil od tožbe. Bečan Jože, Preska 69. 14801-11

KOMPRESOR za polnjenje pnevmatik kamionov v dobrem stanju kupa Tovarna Plamen, Kropa. 14764-5

RAZNASALKA CASOPISOV za Jesenice z mesečnim zaslužkom cca. 6000 din dobi službo. Nastopj takoj. 14760-1

ČUVLJARSKI SIVALNI STROJ prodam. Kranjska gora 114. 14758-4

LOVSKO PSICO sladko istrjansko z rodovnikom, prodam — Franc Potočnik, Zazorje 84. 14750-4

MOSKO SUKNJO prodam Ogled iz prijaznosti pri krojaču, Petroviču na Taboru. 14766-4

RACUNSKI STROJ, seševalni, na električni ali ročni pogon kupim takoj. Plačamo tudi v gotovini. Ponudbe na Pekarsko podjetje »Piramida«, Maribor. 14725-5

RADIO znamke Radione, tri valovne dolžine, 4+1, prodam ev. s priključkom gramofona. Naslov v oglašnem odd. 14735-4

GOSPODINJSKO POMOČNICO — spošteno in čisto sprejemimo takoj. Zlatica, Prešernova (B'čev) 30, sva 3-III. 14731-1

VULKANIZACIJA Ljubljana, Zaloška cesta 20 popravljala avtomobile vseh dimenzij, kolenske plašče in gumijaste obutev. — Nudi in montira dvakrat krivke ventile in patentne podlozke za plaščne defekte. 12851-2

DVOSOBNO STANOVANJE z vsem komfortom v centru zamenjava za lepo enosobno in eno prazno sobo Ponudbe pod »Razveza« na oglašni oddelk. 14699-6

PLETILJE, kvalificirane sprejme, Naslov v oglašnem oddelku Slov por. 14707-1

ARANŽERJA za galanterijsko in modno stroko sprejemimo takoj v službo. Ponudbe poslati na Trgovsko podjetje »Merkur«, Ljubljana, Trubarjeva 29. 14611-1

NAKUP IN PRODAJO ZEMLJIŠČ, vil. stanovanjskih hiš (tudi delno) po stanovanjskih enotah kulturno posredujemo. Pisanje pogodb in postopek prenosa opravljamo brezplačno. Pošljite nam ponudbe in vprašanja! Obiščite nas vršimo tudi zamenjava. — Realitna agencija Maribor, Slovenska 13 telefon 28-13. Sprejmemo okrajne terenske zastopnike. 14420-11

REGISTRIRNO BLAGAJNO »National«, v brezhbnem stanju, — prodam Ogled iz prijaznosti pri Simandl, Stari trg 8. 14697-4

SKLADISČNIKA (veržiranega) gotovih steklenih izdelkov sprejemimo v službo. Ponudbe poslati na naslov: Steklarna Rogška Slatina. 14765-1

UMRLI
 Ovetniška zbornica v Ljubljani sporoča, da je 21. oktobra 1952 umrl njen član MIRKO LOVREČ, odvetnik v Celju. Dobra tovariša ohranimo v trajnem spominu. — Izvršilni odbor. 6277-a

Nenadoma nas je zapustil naš predragi JOŽE BOZIC, uradnik. Pogreb bo dne 25. oktobra ob 16 z Zal. — Zalujoče: mati Franja, hčerka Henica, sestra Vladka in ostali. 6310-a

Za vedno nas je zapustil v 79. letu starosti naš dobi mož, oče, stari oče JOŽE DOLAN, Dobovec št. 10. Pogreb draga pokojnika bo v nedeljo 26. oktobra ob 16 z Zal. — Zalujoče: sinovi Alko, Ludvik Jože, Janko; hčerki Ana in Marija ter ostalo sorodstvo. — Trbovlje, 24. oktobra 1952. 6310-a

Sindikalna podružnica Kontrola dohodkov in uprava sporočata vsem, da je nenadno umrl njen član in uslužbenec VLADIMIR JELNIKAR, Dobra tovariša bomo ohranili v spominu. 6282-a

Za vedno nas je zapustil v 68. letu starosti moj dobi mož, papa, tati in nono RUDOLF KONČNIK, železniški oficijl. Pogreb bo v ponedeljek 26. oktobra 1952 ob 18 z Zal. iz kapelice sv. Jožefa. — Zalujoči: žena Lina, hčere sinovi, snahje zeti in vnuki. 6282-a

Za vedno nas je zapustil naš srčno ljubljeni brat in stric JOŽE HERMAN, krojač. Pogreb draga pokojnika bo v nedeljo 26. oktobra ob 14.30 z Zal. iz Kristofove mrliške vežice — Ljubljana, Radovljica, Leoben 24. oktobra 1952. — Zalujoči ostali. 6314-a

Umrl je naš dobi brat, svak in stric, upokojeni profesor dr. ANTON DEBELIČ, Pogreb bo z Zal. iz Antonove kapelice v ponedeljek 27. oktobra ob 14.30. — Zalujoči: brat Lole, svakinja Jilina in ostalo sorodstvo. 6315-a

Zapustila nas je naša doba zlatka IIVANKA SMODE v starosti 83 let, upokojenka. Pogreb bo dne 26. oktobra ob 15.30 iz Jakobove mrliške vežice na Zalah. — Zalujoča nekakinja Helena Berčič, družini Jelen in Vozelj. — Ljubljana, Trbovlje. 6312-a

V neizmerni žalosti sporočamo sorodnikom in znancem žalostno vest, da nam je umrl naš ljubljeni mož in skrbni očka VLADIMIR JELNIKAR, železniški uradnik. — Pogreb bo v nedeljo 26. oktobra ob 15 z Zal. iz Nikolajeve mrliške vežice — Zalujoča žena, sinko in hčerka ter ostalo sorodstvo. 6313-a

Duhovščina dekanije Slovenj Gradec sporoča, da je umrl danes naš dragi sobrat VINKO RAZGORSEK, župnik v Pamečan. Pogreb bo v ponedeljek 28. oktobra ob desetih dopoldne v Pamečan. — Slovenj Gradec, 24. oktobra 1952. 6300-a

Po mračnem trpljenju nam je umrla naša ljubljena mama, stara mama, sestra FRANČIŠKA JUČ. Pogreb bo v soboto 25. oktobra ob 14.30 z Zal. iz Marjine mrliške vežice. — Zalujoča hčerka Mira por. Okorn ter ostalo sorodstvo.

»BAZEN BOR«
 sprejme:
 USLUŽBENCE ekonomsko-komercialne stroke s prakso v zunanji trgovini in bančnem poslovanju ter znanjem tujih jezikov
 STENO-DAKTILOKORRESPONDENTA z znanjem tujih jezikov (nemški, angleški)
 DAKTILOGRAFA-KORRESPONDENTA z znanjem tujih jezikov
 DAKTILOGRAFA, prvorazrednega z ali brez znanja tujih jezikov
 CARINSKE USLUŽBENCE
 Plača po sporazumu. Pisemne ponudbe z opisom dosedanjega službovanja in življenjepisom je poslati na personalni oddelk Bazena Bor

»RASICA«,
 Tovarna štip in pletenja TACEN-GAMELJNE, sprejme takoj izučene ali priučene pletilje za piske pletilne stroje in visoko-kvalificirano šiviljo z dolgoletno prakso, organizacijsko in strokovno sposobno za vodenje šivilnice pletenja. Stanovanje in hrano preskrbi podjetje.

Vse letošnje naročnike
 na inozemske strokovne časnike in časopise prosimo, naj obnove svoja naročila, kolikor žele še v naprej dobivati doslej naročene revije. Naročilo, ki bi ne bilo obnovljeno, avtomatično ugasne. Vsa ponovna naročila na tuje revije prosimo nam dostaviti do 1. novembra 1952.

Državna založba Slovenije
 inozemski oddelek
 Ljubljana, Trg revolucije 19 - Telefon 37-29

Rudnik rjavega premoga
»ŠENTJANŽ«
Krmelj-Dolenjsko
 obvešča, da je otvoril lastno prodajalno za nadrobno prodajo svojega premoga v Ljubljani DOLENJSKA CESTA št. 14.
 Nudi v svojem skladišču premog po znatno znižanih cenah:
 1. kosovec cena za eno tona 2.860.— dinarjev,
 2. kočovec cena za eno tona 2.700.— dinarjev,
 3. orehovec cena za eno tona 2.390.— dinarjev.
 Cene franko na dom!
 Gospodinjstva, ustanove in podjetja! Poslužite se lične ugodnosti cen naših vrst premoga.
 Z nadrobno prodajo v naši prodajalni pričnemo od 1. novembra t. l. dalje.
 Prednaročila se sprejemajo dnevno od 9.—15. ure v Križevniški ulici št. 2 od 23. t. m. dalje.
 Nizka cena — dobra kvaliteta — brezplačen dovoz potrošnikom!
RUDNIK RJAVEGA PREMOGA »ŠENTJANŽ«
 Poslovalnica številka 1
 LJUBLJANA — DOLENJSKA CESTA 14

JOHN STEINBECK

Negotova bitka

Stari mož se je zlobno nasmejaj, pokazal dva zgornja in dva spodnja rumena zoba, dolga in navzven nagnjena zoba voluharja. »Mnogo dela si daje, pankrt,« je rekel Jimu.

»Student,« je dejal Jim. »Kamor koli greš, jih srečaš.«

Stari mož se je usedel na svojo vejo. »Kaj pa vedó?« je rekel. »Hodijo v tiste svoje šole in se ne naučijo niti ene preklete reči. Tistile pametnjak s svojo knjuzico ne bi vedel, kako naj si ohrani v hlevu suho rit.« Spet je pljunil.

»Res je, brihtni so, da je kaj,« je pritrdil Jimu.

»Pa vzemi sebe ali mene,« je nadaljeval stari. »Mi nekaj vemo — ne dosti sicer, toda kar vemo, vemo pošteno.«

Jim je pomolčal, potem pa je dregnil v starčev ponos, kakor je že slišal govoriti Macaj: »Toliko žep ne veš, da ne bi pri svojih sedemdesetih letih plezal na drevesa. Jaz pa ne vem toliko, da bi nisil bede hlače in delal znamenja v knjuzico.«

»Protekcije nimamo, to je vse,« je zarenčal stari mož. »Protekcijo moraš imeti, če hočeš dobiti lažjo službo. Naju lahko vsakdo povozí samó zato, ker nimava protekcije.«

»No, in kaj nameravaš ukreniti?«

To vprašanje je starega očca nekoliko potrilo. Jeza mu je splahnela z obraza, njegove oči pa so postale negotove in nekam prestrašene. »Sam Kristus vidi,« je dejal. »Mi samo trpimo, to je

vse. Samó potikamo se po deželi kot trop svinj in pustimo, da nas surva v rit študent.«

»Saj ni on kriv,« je menil Jim. »Ima pač takšno službo. Če hoče ostati v službi, mora takó ravnati.«

Stari mož je segel po drugem šopu jabolk, jih z majhnimi krožnimi gibi odtrgal vsakega zase in vsakega posebej previdno položil v vedro. »Ko sem bil še mlad, sem mislil, da bi lahko kaj storili,« je dejal. »Toda zdaj jih imam enainsemdešest.« Njegov glas je zvenel utrujeno.

Mimo je privozil tovorni avtomobil, do vrha naložen s polnimi zaboji. Stari mož je nadaljeval: »Bil sem v severnih gozdovih, ko so se pričele »avke«. Prekletó dober gozdni delavec sem bil. Saj si morda opaziš, kako še v teh letih spretno plezam po drevesih. Tedaj sem še upal. Stavke so tudi nekaj koristile, saj prej še stranišč ni bilo, ampak samo luknje v tleh, kopati pa se nisi mogel nikjer. Po stavki so nam morali napraviti stranišča in prhe. A kaj, hudiča, ko se je vse razbilo.« Roka mu je sama segla za jabolko. »Stopil sem v sindikate. Izvolili smo predsednika, a še preden smo se zavedli, je že poljubljaj rit nadzorniku, potem pa nas je izdal. Plačevali smo članarino, blagajnik pa je zbežal z denarjem. Ne vem, morda boste vi, mladiči, kaj boljšega iznašli. Mi smo storili, kar smo mogli.«

»Torej si se pripraviljen vdati?« je vprašal Jim in ga spet pogledal.

Stari mož je spet sedel na svojo vejo in se je oklenil z veliko, suho roko. »Čuden občutek imam,« je dejal. »Morda si misliš, da sem star, neumen konj. Tedaj smo imeli načrte. Niso se